

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, március 19

Sikeres támadásunk
a tolméni hidfőnél.

Budapest, március 18. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz és délkeleti hadszíntér:

Nincs újabb esemény.

Olasz hadszíntér:

Az Isonzó alsó folyásánál tegnap
Selznel gyengébb olasz haderő táma-
dási kísérletét akadályainknál vissza-
utasítottuk. Tüzérségi, aknavető és
kézigránát harc nem ment túl a ren-
des méreteken.

Annál élénkebb volt mind-
két részről a tüzérségi tevé-
kenység a tolméni és filtschl
szakaszokban, valamint a Fella-
ha-cvonal részén. A tolméni
hidfő északi részén csapataink
támadtak és elfoglalták az ellen-
ség egy hadállását. Elfoglaltak
negyvenháromezerkilenc oroszt
(köztük tizenhat tisztet) és há-
rom géplegyvet, valamint egy
aknavetőt akármányoltak.

A tiroli harcvonalon, a Monte
Pianón, a Col di Lanán, Rivánál és
Judikariákban, mérsékelt tüzerharc
volt. Hőter altábornagy, a vezér-
kari főnök helyettese. (Miniszter-
elnökség sajtóosztálya.)

Nem volt élénk
harci tevékenység.

Berlin, március 18. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelentő:

Nyugati hadszíntér:

A harci tevékenység tegnap, te-
kintettel a változó látási viszonyokra,
egyik részről sem volt élénk.

Keleti hadszíntér:

A Naroc-tó két oldalán elterülő
vidéken a tüzérségi tevékenység meg-
lehetősen élénk lett. A Miadziol-tó
éjszakra, az oroszoknak egy gyen-
gébb éjszakai előretörését könnyen
visszautasítottuk.

Balkán hadszíntér:

A doirau-tótól délnyugatra jelen-
léktelen járőr-csatározások voltak.
Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszter-
elnökség sajtóosztálya.)

Munkanélküli tőke.

Arad, március 18.

(Közgazdasági szerkesztői üzenet,
Ovatos Tőkebetektetőnek.) Becses le-
vele, a megfelelő bevezetés után, így
hangzik:

„Be kell látnia t. Rovatvezető ur,
hogy a tőke nem maradhat munkáta-
lanul. A heverő, célt nem teljesítő
kapitális rosszabb, mint a munka-
nélküli munkás. Vagyunk egynéhá-
nyan, akik a háborús konjunkturák
okszzerű kihasználásával kerestünk
néhány garast. Ezt a keresetet nem
szabad tőlünk rossz néven venni, ha
én nem kerestem volna, kereste volna
más, a harmadik, a negyedik, de vé-
gül is valaki kereste volna. Azonban
mihet fogjunk most. Mindennap új
Központ, új rekvirálás, új bejelentés,
új összeírás, amelyek mindegyike
egy-egy fokkal keskenyebbre szabta
azt az utat, amelyen az üzleti tevékeny-
ség haladhat. Mit lehet még venni, mit
lehet még eladni? A gabona meg-
halt, a cukor, a zsír, a szalonna, a
rizs, a bőr, a lenmagpogácsa és min-
den egyéb maximálva van. Sajnos, a
kavéra is készül a hatósági bejelen-
tés. Koncepció, hogy mindezt köz-
érdekű okok teszik szükségessé, de
bizonyára fontos körülmény az is,
hogy a tőke forogjon. Külföldi pén-
zekben se lehet tevékenykedni, amióta
rácsapott a deviza-központ. A tüzfűt,
a kanavászt, a gombolyag-pamuot
szintén maximálni akarják, különben
a szakértelem minden nélkülözése
mellett is erre a térre mentünk volna
át. Mi tehát a teendő? Ha még ked-
vünk lenne is szerény tőkünket ta-
karékosan elhelyezni, a bank-
igazgatók ma olyan barátságatlanul
fogadják a betevőket, mint a ho-
gyan néhány év előtt azokat az adó-
sokat, a kik prolongációt kértek.
A mezővárosi bankok nem is szé-
gyelik kiírni: „Betéteket megőrzésre
szívesen elfogadunk, de azok után
kamatot nem fizetünk.” Hadikölcsönt
lehetne jegyezni, de mellőztetik is-
merni a tőkebetektetőknél azt a tu-
lajdonoságát, hogy oda nem szeret
menni, a hova mindenkinek szabad
az út. Az ingatlanokkal való speku-
láció bizonyára még korai és csak
hosszu idő múlva realizálható ha-
szonnal kecséget. A tőzsdére men-
jünk? T. rovatvezető urnak, mint a
közgazdasági viszonyok alapos ismer-
őjének, bizonyára lesz egy tip-je, a
melyet rendelkezésünkre bocsáthat,

egy ötlete, a mely módot ad az elő-
nyös tőkeforgatásra; talán rámutat-
hat egy-egy cikkre, a melyre még a
spekuláció nem vetette magát teljes
erővel és a melyben az árképződés
még nem jutott el a lehetetlenig. Vé-
gül is, akármilyen nagy a drágaság,
a gazdasági élet vérkeringése nem
állhat meg s hiszem, hogy ezen ál-
láspontra méltányolva, segítségünkre
lesz szakszerű és értékes tanácsaival,
a melyet előre is köszönve, stb. stb.

Válassz. Mit csináljon, óvatos tőkebefek-
tető ur? Ha nyomtatott betűkben szabadna
gömbösködni, azt kellene válaszolnom: „men-
jenek a lóvéssárokba.” Miután azonban ki-
adóhivatalunk is szigorúan mellőzni óhajtja az
előfizetőkkel szemben való udvariatlankodást,
válaszomat mégis más mederbe kell terelnem.
Koncepció, hogy önök, élelmes amaőrjei
mindenféle üzletnek, a sajt-beszerzésnek, a
tarhonya-exportnak, a követőtő-ponál spekulá-
ciónak és egyebeknek, nem egyedül okozói a
drágaságnak, mert végül is valaki csak vette
és valaki csak eladta volna mindazeket és
akkor ez csak megdrágult volna. Igaz, hogy
mihelyt ez a sok valami nem huszonkét kézen
és nem nyolc kévházon ment volna át, leg-
alább is lassabban drágult volna meg, — de
hát mindez most már elmúlt. Mihet fogjanak
most már önök, akiket a háború egy kevés,
vagy egy kevésé sok pénzhez juttatott, a mi
most már nem hágy önöknek békét. Valamit
kell csinálni, különben a télettség egész jog-
gal csolja ki önökből a kifakadást: „de most
már igazán vége lehetne a háborúnak!” Mit
csináljanak?

Tisztelt uraim, egy magas állásu orosz ál-
lami tisztviselő az elhizottság és az étvágyta-
lanság ellen kért tanácsot az orvosától, amire
az orvos azt ajánlotta: „étjen meg a fizetésé-
ből”. Ezt a hisztéri-kurát ajánlanám önöknek
is, különben vagyoni elhizottságuk könnyen
beteges kiütésekben: könnyelmű passziók, ko-
mikus előkeletkezés és hasonlóban fajulhat
el. Ajánlhatnék tőkéjük forgatása előjából egy
elmés kartell. A kartell tagjai kötelezik magu-
kat, hogy mindenki azt, amit vett, egy per-
centtel olcsóbban adja el. Az árak így lassan-
ként ötven perccel olcsóbbak lesznek, de az
így beállott vesztesség mégis látszólagos. Mert
amikor az árak ötven perccel olcsó-
kennak, akkor újra venni kezdenek, oly
módon, hogy ismét egy-egy perccel drá-
gábban vesznek, amíg az ár a régi nivóra visz-
zatár. Aztán előről kezdik. A tőke így igen
szépen forog, forog, mert ugyebár, és a tő és
nem a rut önzés, amely kegyetektől távol áll.
De ez önöktől távol áll. Azonban ez a propo-
zicció mihet fog önöknek tetszeni. E helyett

azt tanácsolhatnám: éljenek meg a saját mesterségükből. Ha Magyarországon mindenki csak azzal foglalkozik, ami a hivatása és úgy, ahogy azelőtt szokta, mindjárt kisebb lesz a drágaság: ha pedig erre nincs mindjárt alkalom, várja be, amíg rákerül a sor. Képzeli el, Magyarországon van legalább százezer ember, aki öt nap előtt nem képzelte, hogy éjjel egy óraker is lehet feküdni és ma mai, a hatósági kényszer folytán sikerült neki. Akármeanyire lehetetlen az, hogy egy darabig lehessen üzleteket nem csinálni, — végül is bekövetkezhetik ez az állapot. És mihelyt egy ember kezd semmit se venni és százezer ember keményen követi a példát, akkor egyszerre ki fog derülni, hogy mennyi minden és milyen sokféle dolog van még elrejtve, főlhalmozva, ami mind arra várt, hogy az árát följobb-följobb kergessék és a mi mind rémülten fog előrebujni, mihelyt attól tart, hogy nem lehet tudni rajta! Mihelyt a háboru alatt csak azt veszik meg, amire szükség van és nem azt, amivel spekulálni akarnak, — szédületes krach fog mindenben bekövetkezni.

Ez nem biztos jövődőlés, de rá merném tenni a közgazdasági szakértelmemet. Ne vegyenek, ne vegyenek és ne vegyenek, — és élvezetük lesz benne, hogy ugranak elő a spekuláció megriadt ürgéi. Az első, a kik ezt megteszik, passzióval nézhetik azt a bukácsolást, amely ezután bekövetkezik és ebben is van annyi gyönyörűség, mint egy tíz perc alatt szerzett huszezer koronás nyereségben. A rakoncátlan gazdag gyerekek, akitől hempergetőzése közben azt kérdezték, hogy mit csinál, azt felelte: „használt ruhát — szegény iskolás fiuknak!” És ha önöktől a fellüvő és konzekvens tőke-tétlenség alatt megkérdeznék, hogy mit csinálnak, azt felelhetik: „*oicso rizskasát, meg kávét — szegény kishivatainokoknak!*”

A gáz árának emelése. Nemesik Budapestben, hanem Berlinben is foglalkoznak a gáz árának emelésével s a berlini városi gázgyár igazgatósága már tegnap meg is tette erre vonatkozó előterjesztését. A javaslat szerint a drágítás közel huszonöt százalékos: 13 pfennigről 16 pfennigre emelik a gáz köbméterének árát, bár az előterjesztés kiemeli, hogy a termelés ára köbméterenkint négy és háromnyolcvan pfennig drágult a háboru alatt. A javaslat szerint a városi gázgyár kénytelen megdrágítani a gázt, mert az előállítás ára lényegesen nagyobb lett. Eddig százötven német gázgyár emelte az árát ugyanebből az okból. A szén tonnája 10 márkával drágult, de a minősége silányabb, mert azelőtt egy tonna széntől 320—325 köbméter tiszta szénig tartott, addig ma csak 280—285 köbméter, a csökkenés tehát 12 és fél százalékos. A gázgyár évente egy millió tonna szént használ, most azonban 1,150,000 tonna kell, hogy a régi mennyiséget tudja termelni, ilyenkor a nyersanyag vételénél 12 millió márkát a többre költ. A bérek másfél millióval emelkedtek; ehhez hozzá kell számítani a kokszertermelés csökkenésével járó hiányt s még egy millió többletköltséget az üzem főtartására: összesen tehát 15 millió márkával több a gázgyár költsége, mint normális időben. Az előállítás ára szerint négy és háromnegyed pfennig drágább köbméterenkint, a város azonban csupán három pfennig drágítja a gázt s azzal a kijelentéssel, hogy a normális idő bekövetkeztével az akkori viszonyoknak megfelelően újból revízió alá veszi az árát. A drágább ár április elsejétől számítódik.

Miért mentették fel Preisznét.

(A főhadnagy-pár élete a bíróság három kérdésében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Megirtuk már nagyváradi tudósítónk részletes tudósítása alapján a férjgyilkos főhadnagyné perének utolsó aktusát. Az esküdtek felmentő verdiktjét. Nagyon érdekes azonban tudni; hogyan és miért mentették fel a váradi esküdtek Preisz Károlynét. Erről legjobb felvilágosítást azok a kérdések adnak, amelyekben a bíróság az esküdtek elé tárta a főhadnagy-pár egész házaseletét úgy, amint az a tárgyalás adataiból kibontakozott. A bíróság kérdései ezek voltak:

Első ténykérdés: Preisz Károly m. kir. honvédfőhadnagy, később főhadnagy és felesége Preisz Károlyné, szül. Szmodis Gizella 1906. évi november 8-án történt házasságkötés után nemsokára anyagi zavarok közé jutottak. Ennek oka, hogy Preisz Károly legénykori adósságait nem fedezte fel mindent menyasszonya előtt. A házasság előtti „kifizetetlen adósságok” nehéz helyzetbe sodorták a fiatal házastársakat. Hitelzők zaklatták őket. Rajtuk az esküvő után hozzátartozói nem segítettek. Az anyagi zavarok nem enyhültek, hanem ellenkezőleg egyre fokozódtak. Preisz kártyázott, idegen pénzeket költött el, az egyenletlenség és a férj könnyelműsége a nehéz helyzetet elviselhetetlenné tette, sőt katonatiszti állását is veszélyeztette. Perlések és végrehajtások tömege megzavarta a háztartásbeli életet, Preisz Károly feleségével szemben durva, goromba volt, rákényszerítette, hogy oly módon segítsen a súlyos helyzetben, hogy a vádlott járjon a pénz előteremtése után. Vádlott a férje iránt érzett nagyfokú szeretetétől indítva, női és feleségi büszkeségét feláldozta, számtalan esetben járt ügyvédeknel, bankoknál, jóbarátoknál és ügynököknél pénzért, ha kellett, kikönyörögte a kölcsönt. Az ügyek rendezésével mit sem törődő Preisz Károly eljárása, hogy vádlottat számtalanszor egyedül küldte férfiak hivatalába, rossz hírbe keverte a vádlottat a társadalom előtt és sőt gyanunak tette ki. A Preisz Károly viselkedésében megnyilvánuló durvaság és gorombaság odafejt, hogy a szóbeli és tetleges bántalmazások napirenden levőkké váltak. Ismerősöknél mind ez közludat lett. Így Preisz Károly amellett gyermekeit az anya szemé láttára ütésekkel és rugásokkal bántalmazta, feleségét idegenek és ismerősök előtt gyalázó szavakkal, tetleg való bántalmazás tényegetésével megszégyenítette, lemarnázta, örültnek, félbolondnak, bolondnak, hisztérikánnak, beszámíthatatlannak nevezte, „egyan mag a fené”, „ne ugass”, „dögölj meg” és más hasonló kifejezésekkel illette kézzel, megrázással, csipesssel, rugással, korbáccsal, manlicherrel, tűzpisztállyal bántalmazta, ütötte, fojtogatta. Ajtóhoz vágta, töbvert, hajának keze körül való osavarásával a földön huroolta, törrel megkarcolta, arcul ütötte és úgy bántalmazta, hogy nyomait idegenek láthatták. Tette azt anélkül, hogy a vádlott okot szolgáltatott volna rá. Ezen felül Preisz Károly olyan magatartást tanúsított, mely vádlottól anyját és testvéreit távoltartotta. Preisz Károly oldaláról a vádlott részére megteremtett túrhetetlen helyzetet fokozta a két házastárs kölcsönös féltékenysége. Preisz Károly hitvestársával szemben a férfi közelességet sokszor heteken, hónapokon keresztül elhanyagolta, sőt vádlottnak nozzá való

közeledését visszautasította. A maga részéről természetellenes módon követelte vádlottól nemi vágyainak kielégítését. A férjét és gyermekeit nagyon szerető, önfeláldozásra kész vádlottat, ki szüleitől betegesen gyenge idegrendszerrel örökölt, ez a bánásmód a végsőkig elkeserítette. Vádlott az öngyilkosság gondolatával foglalkozott. Egy alkalommal borotvával akart véget vetni életének. Ennek felamltatása férj részéről különböző alkalmakkor annak adott kifejezést, hogy a férje nem törődik vele, La vádlott öngyilkos lesz, sőt buzdította erre „Lódd agyon magadat!” Vagy mikor borotvával akart öngyilkos lenni: „Ézt megteheded volna a lakásban revolverrel!” Ez a helyzet szakadatlanul tartott a házastársak között.

Igaz-e ebben az első kérdésben előadott tényállítás? Igen, vagy nem?

Második ténykérdés: Így a vádlottnak az első kérdésben vázolt házaselete során 1913. évi június 7-én olyan helyzet elé állította Preisz Károlyt, hogy egy közvetlenül fenyegető árverés miatt nagyobb összeg előteremtése válna szükségessé, Preisz erőszakolta feleségét, hogy pécsi ingatlanaira 20.000 koronát felegyen. Az asszony eleget akart tenni férje kívánásának, a céliből felkereste dr. Acél Sándor nagyváradi ügyvédet, aki másnap — június 8-án — délelőtti 11 óraker Reiner S. Sándor ügynökkel ment el a főhadnagykhoz. Ez utóbbi készen nyilatkozott a kölcsön megszerzése végett eljárni, de kijelentve, hogy személyesen kell megtekintenie a pécsi ingatlanokat, 200 korona költséget kért, amit Preiszék nem tudtak neki odaadni Reiner visszalépett és eltávozott. Ekkor délután Preisz Károly felhívta a feleségét a szalonba, ahol így adta tudomására, elvállik tőle: „Eredj a fenébe”. Vádlott látva férje komoly vállalási szándékát, hitvesi szeretetében kétségbeesve, saját maga és gyermekei sorsára gondolva, sirni kezdett, amit férje fütyürészve hallgatott végig. Ez még jobban felizgatta a vádlottat, az asztalon levő vasakat leseperte és ajultan esett össze. Arra eszmél, hogy a földön fekszik és férje rugdossa: „Allj fel, ne dögölj, ezt az anyádtól tanultad!” aztán fütyürészve cigarettára gyújtott és ujságot kezdett olvasni. Vádlott a hálószobába ment, ruhástól ledőlt az ágyra. Este 6 óráig hiába várta, hogy férje megkérlelje, megbékítse. Elkeseledésében egész délután öngyilkosságra gondolt, mert arra a meggyőződésre jutott, hogy férje nem szereti és válni akar tőle. Elhatározta, hogy agyonlövi magát, bement az ebédlőbe, ahol férje szolgálati revolvere állott, levette azt a könyvszekrényről, megtöltötte, mikor azonban tettét végrehajtani akarta, lépteket hallott s megrádvá visszatért a tokjába a revolvert és kijött a szobából. A vacsorán nem vett részt, ismét ruhástól dőlt le és az öngyilkosság felett tépelődött. Preisz vacsora után levetkezett, leteküdt, a vádlottal ekkor sem törődött, sőt hátat fordított neki. Miután ez éjjel 11 óráig hiába várta, hogy férje megkérlelje, kibékítse, végképpen megerősödött amaz elhatározása, hogy öngyilkos lesz. Felkelt, a szalonba ment, ott felgyújtotta a villanyt, bement a sötét ebédlőbe, magához vette a szolgálati revolvert, jobb homlokához szorította és éppen elsütni akarta, amikor az ebédlőben felgyult a villanylámpa és vádlott férjét pillantotta meg egy szál ingben. „Mit csinálsz; megőrültél?” — kiáltott Preisz és vádlott felé lépett, aki előle hátrálni kezdett az asztal körül. Igen, vagy nem?

Harmadik ténykérdés: A második kérdésben előadottak közvetlen tolyományaként Preisz Károly egyszerre csak hálóingét mellén

szét tárva és körülbelül a következőket mondotta: „Hát akkor lőj le engem!” Vádolt ekkor elhatározta, hogy férjét, Preisz Károlyt megöli. Ezt végrehajtandó, a revolvert mástól kől lépésről férje mellének irányozta. A revolvert elsütötte, a golyó az ötödik és hatodik borda között a testbe hatolt és belső elvérzés következtében Preisz Károly másnap este fél

nyolc órakor meghalt. Halálát ily módon nem a revolver véletlen elsülése, hanem a vádolt elhatározásából eredő lövés okozta. Igaz-e ebben a kérdésben előadott tényállítás? Igen, vagy nem?

Erre a harmadik kérdésre feleltek nemmel az esküdtek és ezzel a verdiktrel metették fel a szerencsétlen aszonyt.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Tudósítás.

Közeledik a háboru vége.

A Secolo szenzációs távirata. — Verdun sorsdöntő jelentősége.

Lugano. A Secolonak jelentik Párisból cenzurázott táviratban. Általános az a követelés, hogy az entente képviselői mihamarabb gyűljenek össze, miután a háboru végét mindenki közeledni látja.

Milano. Az entente diplomatái Rómában legközelebb tanácskozássra gyűlnek össze politikai problémák megbeszélésére.

München. A svejel Genevebe írja: Verdun eleste felidézne azt a veszedelemet, hogy a háboruban kifáradt francia nép mindenáron békekötést kívánna. A németek leveretésének reménye teljesen eltűnt.

Páris. Ribot pénzügyminiszter a kamarában pénzügyi expozéja végén megemlékezett a verduni harcokról:

Az egész világ szeme — mondotta — Verdunre van irányítva. Az ellenséges támadások vadsága mutatja milyen türelmetlenül várják a sikert, amely meg ha csak átmeneti lehet is, a történelem Verdun védelmét legnagyobb teljesítmények közé fogja sorolni. Hiu optimizmus nekik kimondhatjuk: már látjuk ezen háborunak a végét.

Angolok Przemyslje.

(Kut-el-Amara eleste előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 18.

Blume tábornok a Münchner Neueste Nachrichten-nek a mezopotámiai helyzetről írt cikkében a következőt mondja:

Midőn 1914. őszén Törökország a világháboruba lépett, Anglia nem tudott ellenállni annak a kísértésnek, hogy ezt az alkalmat fel ne használja a távoli Ázsiában egy régi vágyának megvalósítására. Mint az a segítőereg, amelyet Anglia az európai szárazföldre küldött, alig tette ki egy huszadrészét a francia hadseregnek, hódítási célból, egy 20.000 fős sereget küldött Irakba, Mezopotámia dél-keleti részébe. És a vidék, ahol az Eufrat és Tigris a Perzsa-öbölbe való toroklásuk előtt egyesülnek, annál becsesebbnek látszik Anglia számára, mivel itt végződik a németektől létesített Bagdad-vasút.

A törökökkel állandó harcokban az arab és kurd csapatokkal megerősített angol sereg előrenyomult az Eufrat és Tigris összefolyásánál fekvő Korna városáig. Itt aztán nagyobb szünetet tartottak, majd midőn a múlt év nyarán nagyobb erősítéseket kaptak, Bagdad irányában haladtak előre. Nem messze Bagdadtól, Mezopotámia fővárosától, Ktesaiton mellett azonban a múlt év november 23-án olyan heves ellenállásra találtak, hogy nagy veszteségek mellett kénytelenek voltak visszavonulni és a hadsereg ellátási csökökre jól berendezett Kut-el-Amarába húzódtak, amely a Tigris

mellett Bagdadtól lefelé mintegy 170 kilométernyire fekszik. Itt az angol csapatok nagy része, mintegy 12000 ember Townshend tábornok parancsnoksága alatt Kut-el-Amarában maradt, amelyet azután az üldöző törökök körülfaltak.

Az angoloknak összes kísérletei, hogy szorongatott helyzetükből kimeneküljenek, valamint minden fáradozás, hogy kívülről segítséget kapjanak, a törökök ellenállásán maghiúsul. Így különösen a véres veszteségekkel végződött Aymier tábornok angol seregének támadása, amelyet január 21-én Menlaouienél 35 kilométerre Kut-el-Amarától keletre vertek vissza a törökök. Aymier tábornok csapatai ekkor elsáncolt állásaikba húzódtak vissza Fetahieig, ahol a törökök sakkban tartották őket. Később újabb erősítéseket kapván, sikerült a Kut-el-Amarától 12 kilométerre fekvő Kaszim helységig előrenyomulni, azonban a március elején érkezett hírek szerint itt ismét olyan vereséget szenvedtek, hogy erről az oldalról újabb felmentő kísérlet a közeli időben nem várható.

Kisebb angol csapatokat, amelyek észak felől kísérelték meg a Kut-el-Amara felé való előnyomulást, szintén kudarcot vallottak. Az észak felől Erzerum elfoglalása után előrenyomult orosz hadseregnek egyik balszárnyon levő oszlopa elérte ugyan a Van-tótól nyugatra fekvő Mast, ez a helység azonban Kut-

el-Amarától még 800 kilométer távolságra fekszik és közben magas hegységek vannak, amelyekben át csak két szoros vezet. Épp oly kevésbé remélhető Kut-el-Amara felmentése a Perzsa középső részében Kermansahig előrejutott gyenge orosz erőktől, mert ez a helység szintén járhatatlan hegyekkel van elválasztva Kut-el-Amarától, mely innen 250 kilométer távolságra fekszik.

Nincsenek ugyan megbízható híreink arról, hogy a Kut-el-Amarában levő készletek mennyi ideig elegendők, azonban a nagy erővel keresztülvitt felmentési kísérletek mutatják, hogy a helyőrség szükségét szenved. Ha ennek folytán, mint várható, Kut-el-Amara közeli kapitulációja megtörténne, ez olyan eredmény volna, amely nemcsak magábanvéve értékes, hanem az erkölcsi hatásnál fogva is, amely török szövetségesainkat erzerumi balsikerünkért dusan kárpótolná.

TORVÉNYKEZÉS.

Eljátszotta az anyja vagyonát.

(A hűtlen fia a börtén.)

Tudósítás.

Budapest, márc. 18.

Érdekes bűnügyben ítélkezett ma a budapesti büntetőbíróváros. Kerner Antal posta-és távirat segédműnök évekken át kezelte özvegy édesanyjának, az időközben meghalt Kerner Antalnak több mint 100.000 koronás vagyonát. Kerner édesanyja pénzét börzejétekra fordította és így a nagy vagyon rövid idő alatt elszűnt. Bár az anyja vakon bízott, egyszer mégis számadást kért fiától, aki a valóság eltitkolása céljából a következő fondorlathoz folyamodott: 1913 július 12-én édesanyja címére 110 darab ezerkoronás bankjegyről és értékpapirról küldeményt készített és ezt Tóth János postafőtiszt és Moravcsik József postaszolga előtt borítékba helyezve lepecsételte. A pénzeslevelet azután Tóth Jánossal címezte, meg. Kerner még ezt a borítékot is kicsérélte és értéktelen nedves papírszeleteket helyezett el benne, azzal a számítással, hogy ha e papírok megszáradnak, elyvesztéség áll elő és a bankjegyeknek a kicsempéssége plauzibilisnek fog látszani, úgy hogy a póta ellen kártérítéssel lehet fellépni. Egyidejűleg édesanyjának levelet írt, amelyben jelezte a pénzeslevél elküldését s arra figyelmeztette, hogy a levelet okvetlenül tanuk jelenlétében bontsa fel.

Özvegy Keraerné teljesítette fiának kérését s nagy megdöbbenésre csak papírszeleteket talált a pénzeslevélben. Feljelentés folytán ismeretlen tettes ellen indult meg a bűnvádi eljárás, amelynek során Kerner Antal büne csakhamar kitűnődött. Amikor az édesanyja arról értesült, hogy a fia vagyonát eljárta, megörült és elmeegógyintézetben csakhamar meghalt, zövére veronámérgezésben pusztult el, és sógora is elmeegógyintézetbe jutott.

A vádlott, aki a harcokról jött vissza, Lázár dr. bíró elnöklésével ítélkező tanács előtt teljes beismerésben volt és védelmére azt hozta fel, hogy feleségének súlyos betegsége miatt adta magát a börzejétekra. Minthogy a postának az ügyből királyiag kára nincs, a vádlott megbüntetését nem kérte. A vádlottat a bíróság család kísérletének vétsége miatt négy hónapi fogságra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Kényszeregyezés egy bagyatékra. A nem rég elhunyt Kriapin József nagyatéka el-

len az aradi királyi törvényszék ma csődön kívüli kényszerjegyzési eljárást indított meg. A bíróság vagyon-felügyelőül Zubor Imre dr. ügyvédet rendelte ki. A hagyatéki vagyon értéke huszonnyolcezer koronát tesz ki, s ezzel szemben az elhunyt Krispin József tartozásai meghaladják a nyolcvanezer koronát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: Délután: „A kis herceg” operett.
Este: „A fatu rossza” népszimfonia.
Hétfő: „Legénybucsu”, operett.
Kedd: „Mozsi tündér”, operett.
Szerda: Csillag Teréz, a nemzeti színház művésznőjének felléptével: „A nagymama”.
Csütörtök: délután: Ifjúsági és népies előadás: „A Vörös Ördögök” operett. Este: Csillag Teréz vendégfelléptével „Alfonz ur”.
Péntek: Csillag Teréz utolsó vendégfellépte: „A buborékok”.
Szombat: délután: „Önagysága ruhája”.
Este: „Cigányprimás”.

* A tanítónő. (Engel K. Sárka vendégjátéka.) Engel Sárkáról — első fellépése alkalmából — elmondottuk objektív véleményünket. Megnyerő, kedves arc, jó színpadi alak, intelligencia és pompás organum. E véleményünkön második fellépése sem változtatott, sőt megerősített bennünket abban a hitünkben, hogy az aradi színpadról egy tehetséges színésznő indult utnak. S mert így vélekedünk róla, nem annyira a rideg kritika, mint a jóindulat szavával közeledünk hozzá s beszélünk mai alakításáról. Első szavuk az, hogy művészi pályáján soha ne vállalkozzék nagyobb feladatokra, mint amennyinek elvégzését remélheti. Ez, a művészi haladás princípiuma és a sikerek titka. A tanítónő — nem az ő szerepe. Egyelőre sem elég mélység, sem elég erő nincs benne a vergődő, de öntudatos női lélek kialakításához. Sajnálatosan láttuk ezt különösen a második felvonás főjelenetében, hol a kétségbeesésig hajszolt leány sikoltását markiroznia kellett. Mozgása, játéka a legtöbbszor természetes volt, de beszédéből ma hiányzott a természetes melegség, az átérzett indulatok kisugárzása. Szavalt és tuisokat poentírozott. Szinte meglagadta önmagát. A Sárka liliomban elragadott bennünket a naivsága, üdesége, trissésége és mindennekfelett a közvetlensége; ez ma hiányzott. Azért mondtuk el mindezt ilyen őszintén, mert — ismételjük — határozott tehetségnek tartjuk Engel Sárkát. De nem szabad tuiságosan komolyan vennie a hízelkedőket. Iskolát kell járnia. Komoly studiumok iskolájába mennie, a színművészeti akadémia kurzusaira és azután vidéki színpadokon kell töltenie pár évet, tanulnia, játszania kis szerepeket is, hogy kiformalódjék, kicsiszolódjék az a nemes talantum, melynek kár volna elkallódnia... Z. A.

* Előadás a nőknek. Március 26-án, vasárnap délután 5 órakor a Pronászka Ottokár dr. püspök védnöksége alatt álló és az ő fennkölt szellemében vezetett ker. szociális missziótársulat három kiváló tagja, névszerint Schlachta Margit, Rónai Petra és Rónai Paula előadást tartanak a Kulturpalota nagytermében. Ez a magas színvonalú előadás különösen a nők szívéhez fog szólni, őket világosítja föl azokról a fennkölt, magas szociális kötelességekről, melyeket a háború a szokottnál is nagyobb mértékben, égető szükségképpen ró társadalmunkra. Kívánatos, hogy minél többen látogassák a rendkívül érdekes és magas színvonalú előadást, hogy társadalmunk nyájas segédkezet nyújtson a kultúra melegszívű harcossainak. Az

előadás díjtalan, csak a fölmerülő költségek fedezésére némi csekély önkéntes adományokat szívesen fogad a rendezőség.

* A színház hírei. A jövő hét érdekességei. A jövő heti műsor ismét a legérdekesebbek közé számítható. Hétfőn és kedden az idény két kitűnő operettje van műsoron: A legénybucsu, melyben ismét Z. Váradi Margit és Horváth Mici játszik a női főszerepeket és A mozi tündér Horváth Mici és Járai Bóskével, a főszerepekben szerdán már Csillag Teréz a budapesti Nemzeti színház kitűnő művésznője kezdi meg vendégjátékát; első este A nagymama, csütörtökön Alfonz ur és pénteken A buborékokban. Szombaton ünnep lévén, két előadás lesz a színházban délután 3 és fél órakor rendezés délutáni előadás: Önagysága ruhája, este pedig A cigányprimás kitűnő operett kerül színre, a főszerepekben Z. Váradi Margit és Horváth Micivel. Vasárnap ismét két előadás lesz délután 3 és fél órakor A oszárné operett, este pedig Engel Kálmán Sárka felléptével, megismétlik a Sárka liliom kitűnő színjátékot. Csillag Teréz a budapesti Nemzeti színház kiváló művésznőjét nyerte meg a társulat három estére vendégszereplésre. Csillag Teréz neve ismert, ismeri, tudja mindenkinek, hogy az ő páratlan művészete mindenkör de rüt jelent a színpadon. Első fellépte szerdán, Csiky Gergely kitűnő vigjátékában A nagymama-ban lesz; csütörtökön Alfonz ur és pénteken utolsó fellépte A buborékok kitűnő vigjátékban lesz. Ifjúsági és népies előadás. Tekintettel a szombati ünnepre, amikor rendezés délutáni előadást tart a társulat a legközelebbi ifjúsági előadás kivételesen csütörtökön, folyó hó 23-án délután 3 és fél órakor lesz megtartva, mely alkalmával A vörös ördögök kitűnő operett kerül színre. A vörös ördögök a mai háborús idők epizódjait elevenen fel és részletesen benne az egész személyzet.

* Cserépy Arpád portréja. Az aradi vörös ördögök vitéz ezredese korszakai Cserépy Arpád az igazak örök álmát alusza. Ement ő is azok közt a derék vitézek között, akik a nagy háboruban életüket adták a királyért és a hazáért. Ma azután visszatért a halott hő ezredes dühös déleceg alakja Aradra, idevarázsolta az aradi szorgalmas és jeles portréfestő Balla Frigyes, aki a Cserépy-család megbízásából életnagyságban meglestette az ezredest. A Lengyel-léle burokkereskedés kirakatában áll a hatalmas vaszon, amelyen megszólalásig híven, kitűnően, becsületesen megfestve ábrázolja a hármas honvédhuszárok vitéz obesterét. A pompásan sikerült portrénak az esti korzó közönségéből rengeteg bámulója volt, a kik elismeréssel nyilatkoztak Balla Frigyes új munkájáról.

* Az aradi színtársulat Temesvárott. Néhány év előtt már megtörtént az az érdekes esere-vendégszereplés, hogy a debreceni színtársulat Aradon, egyidejűleg pedig az aradi színészek Debrecenben játszottak egy-két estét. Szendrey Mihály színigazgató most megint ilyen tervvel foglalkozik. Sebastyen Gézával, a temesvári színház új igazgatójával tárgyal két estére szóló esere-vendégjáték ügyében. Az aradi színtársulat — így tette meg ajánlatát a direktor — a szezon legnagyobb siker aratott operettjével és prózai darabjával menne át Temesvárra. Első estén az operett-személyzet játszaná el a Legénybucsut, amelynek szereplői Horváth Mici, Z. Váradi Margit, Járai, Barics, Győző annyi szép estét biztosítottak Aradon a pompás operettnek. A második estén Drégey Gábor vidám színművét, a Kisasszony térjét adná elő az aradi társulat Temesvárott az aradi bemutató szereposztásban: Szendrey, Várnai, Zádor Ilonka, Deli fellépésével. Arról, hogy a cserében Aradon játszó temesvári társulat mit adna elő az aradi színpadon, eddig nem történt megállapodás.

* A hegyek királya. (Látványos bűnügyi dráma az Urániában.) A mozinak egyik ritkán szereplő nagy művésznője Borzsa Horsti jelenik meg ma ismét a vásznon. Művészetét ritka felléptei alkalmával bőven méltányoltuk megirtuk, hogy egy igazi vérbeli színésznő aki nem csak megjátssza, hanem megérzi és megérti a szerepének legapróbb nüanszeit. A mai kép, amely egy költött királyi udvarbar elkövetett rejtélyes lopás körül forog, melybe ártatlanul keveredik bele az egyik udvarhölgy A heregnő otthon felelti ékszereit, érte küld a szolgálattelvő kamarását és udvarhölgyét ezeket utonállók feltartóztatják és az ő ruhájukban vonulnak be a kastélyba, ahol szó nélkül kiszolgáltatják nekik a kérdéses ékszereket. — Berkly Lili és Gál Gyula közreműködésével készült magyar műfilm, melyet az Jánosics Jenő rendezett filmre. Vergődő szívek. Budapesttel egyidejűleg kerül bemutatásra az Urániában. 5

* Asta Nielsen az Apollóban. (A hétfő új műsor.) A világbiros mozistarok vendégtékának sorát Asta Nielsen folytatja az Apollóban. A közönség régi kedvencét, az „Orök éjszaka” című mélységes gondolatokon épült drámában látja viszont s amit a vak leány lelké csak átérezhet csalódottságának tragikus szomorúságában, az tinoman, élethűen jut kifejezésre Asta Nielsen művészetének széles skáláján. Egyik legszebb, legklasszikusabb alakítását mutatja be Asta Nielsen az Apolló hétfői új műsorán, amelynek a nagy művésznő vendégjátékán kívül egy másik nagy eseménye is lesz: Bemutatásra kerül a „Bernátok nyaralni mennek” című többfelvonásos szellemes vigjáték, a női főszerepben a népszerű Müller Annával.

* Henny Porten az Apolló-színház vasárnapi műsorán. Vasárnap mutatja be utoljára az Apolló-színház az „Utolsó imádság” című nagy sikerű drámát, amelyben Henny Porten magával ragadó alakítást nyújt. A dráma mesesszerű is rendkívül érdekes.

* Göre Gábor bíró urat Martsa lány lakodalmán napján egy hírneves budapesti művész fogja személyesen aktuális mókaival és eredeti Göre dalaival az Erzsébet mozgószínházban. 171

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Berlin. A Wolff ügynökség a holland tengerészeti minisztérium ama közlésével szemben, hogy a Tubantia két tisztje és maitroza látta a torpedó vetésének menetét, megállapítja, hogy német tengeralattiroi nem lehet szó, miután a katasztrófa olyan területen történt, amelyet a németek „nem veszedelmesnek” jeleztettek ki.

Madrid. A lisszaboni osztrák-magyar követ a követség egész személyzetével ide érkezett.

Lisszabon. A portugál kormány megengedte a monarchia alattvalóinak, hogy Portugáliából akadálytalanul eltávozhassanak.

Amsterdam. Portugáliában a helyzet egyre válságosabb. A házkutatások és letartóztatások napuenden vannak.

New-York. Politikai körökben úgy vélik, hogy az Unió legközelebb annak-talja Észak-Mexicot.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzi küldenek, hogy egyidejűleg külön levelezo-lapon jelezzék, hogy az összegei milyen célból küldötték.

A hetedik hadtest tüzérségi sikerei.

— Kitüntetett tüzér-referens. — Csendes munka — dörgő visszhang. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, március 18.

Hogy az elegendő lövészerkészlet és a lövészernek gyors utánpótlása a háború lehető legjelentősebb tényezője, ez már oly ismert dolog, hogy ennek hangoztatása gyerekes közhelynek tetszik. Mert háborút lövészer nélkül csak elképzelni is lehetetlenség. A lövésztől függ ugyanis minden katonai természetű operáció, annak lehetősége, eredménye, úgy, hogy a kérdés jogosultságát soha még senki nem vitatta sem a háború folyamán, sem pedig azelőtt. Először ellenségeink voltak azok, kik hírlapjaikkal, parlamentjeikkel, a kimondott és az írott szó segítségével, viták, panaszok és szemrehányások által a végül rettenetes fizikai és erkölcsi erőfeszítéseikkel hangoztatták a legnagyobb méretű lövészerhalmozás föltétlen szükségét s ezzel, mintegy fényes módjára, akaratlanul is bevilágítottak hadvezetési módjuk rettentő khaoszába. Annak, ami a mi célirányunknak és célszerűségünknek alapműve és előfeltétele volt, annak ellenségeink csak a háború folyamán, a háború iszonyú tanulságai révén jutottak tudomására. Ez is egyik bizonyossága, hogy mily nagyon tebecsüliék ellenségeink a mi erőnket, nagyságunkat s elhatározottságunkat s es is ember és nemzetismeretüknek egyik hiánya, ami természetesen megfogja magát bosszulni. Amikor végül rájöttek az önbeismerésre, akkor az entente valamennyi országában örületes munkához láttak. Alighogy megindult az összereskedelem mozgósítása s az ententebarát külföldi ágyúnyag-szállítása máris megalakították a lövészerminiszteriumot. A nemzet első emberei az elméleten törték a tevékenységüket, mialatt valamennyi munkáskéz minden erejével a gyakorlati megvalósításon dolgozott. Azonkívül pedig munkába hajtották segítőmunkások gyanánt a társaság mindenféle tagjait, minden kiképzés nélkül, nem egyszer csak az erkölcsi kényszer hatása alatt. S ilyen módon aztán minden embert hirtelen hazájuk szolgálatába állítottak, hogy a kitűzött célt bármily rettentő erőfeszítés árán is elérjék, mialatt minálunk egyetlen szó nélkül, a kitűzött óra pontosságával, egy csapásra ment minden.

A nyugodt eljárás és az iszonyú üzem láthatatlan volta természetesen nem azt jelenti, mintha a mi részünkről is nem történtek volna hasonló erőfeszítések! Mert a lövészergyártás terén gigászi és bámulatraméltó munkát fejtettek ki nálunk is. A kereskedelem és az ipar minálunk is eklepszi eredményeket hozott létre, ami aztán annál nagyobb horderejű, mert az egyszerű polgáremlereknek ilyen pokoli üzemből eddig még halvány sejtése sem volt. Mert lövészt előállítani, ágyukat teremteni, valamit gyakorlatilag próbálni és azt keresztülvinni, mindez nálunk csak egy része a nagy szervezetnek, mindenesetre azonban talán legfontosabbika a rettentő géptelepeknek, melyek a háborút táplálják, egyben abból táplálkoznak s győzelemre viszik azt. De a gépek mögött emberek állnak, kik a rájuk háruló feladatot síp-dob nélkül és bengáli fény nélkül végzik el, kik csupán atomnak, mozaikdarabkáknak érzik magukat mindentéle emberi munkaszegezésnek s legnemesebbikében, amelyet mi, ami fegyveres vedorónknek szokunk nevezni.

Ha tehát most a gépek mögött álló emberek közül egyet napvilágra hozunk s ha egy

ilyen tündöklő példára néhány száz dicsőítő szóval rámutatunk, hogy a rettentő üzemtelepek soha meg nem állnak, hanem iszonyú munkát végeznek egyfolytában, mert a tevékeny tudás és szorgalom a legvégső fokozatra a gépek teljesítőképességét, úgy ez a dicsőítőnk az érdemekhez képest valóban igazságos és olcsó. Egyszer végre egy legmagasabb kitüntetés révén kivélesen meg kell tudnia otthon a nagy nyilvánosságnak is, hogy nem csak a csatákban álló harcos a hős, hanem hős az a másik ember is, aki a harcoknak a fegyvert adja és aki szeszoros erejű vad ütésre teszi képessé a harcost s meg kell tudnia a nyilvánosságnak, hogy az ilyen ember is megérdemel egy babérlevelet.

A mi fegyveres védőhatalmunk egyik ilyen csodás építőmestere annak a soknak, aki hangtalan előmunkálataival dörgő visszhangot ér el, egyike Zeche Richard kapitány, a temesvári 7. hadtestparancsnokság tüzérréferense. Ama számtalan tüzérségi kérdés ellenében, mely a háború eddigi folyamán fölmerült, mindig a legkiválóbbat nyújtotta. Főittele derék, ismeretlen gazdag tiszt s az önálló kezdeményezésű csekedeteinek lehet köszönni, hogy a hadtestnek még a legnehezebb körülmények között is megvolt a harcok folytatásához szükséges megfelelő lövészer. Épen úgy az ő nagyarányú és sok oldalú munkája volt a lövészer-oszlopokkal kapcsolatos újraszervezés. Erről az újraszervezésről körülményesebben szólni s azt kifejezni természetesen nincs megengedve s ilyen módon a tüzérségi referens tevékenységének ismertetésénél csak a nagy körvonalakra lehet szorítkoznunk. De az eredményt halljuk mi s hallja az ellenség a dörgő ágyútűzben. Esze szervező ereje ott áll minden üteg mögött. Minden tevékenységnek, minden áttörésnek s minden győzelemnek egy része az ő szellemi erejének a dicsőítése s dicsősége is. Csendes működése, melyről a nyilvánosság az előző születek napjaiban valóban mit se hallott, most rettentő dörgésben talál visszhangot a csatatereken. A hadiüzenet 11. oszt. katonai érdemkereszt, mely a mellét díszíti, bizonyossága, hogy Zeche kapitánynak s a hozzá hasonlónak nemes munkáját a legmagasabb helyen is méltatásra érdemesítik.

EGYESÜLETI ÉLET.

*) Meghívó az Egyesült Ujrad-zeigmondházi Önkéntes Tüzérek-Egyletnek 1916. évi március hó 26-án d. e. 10 órákor Ujradon az egyetemes helyiségben tartandó 39. rendes közgyűlésére. Tisztségviselés: 1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 egyetemes tag választása. 2. Az évi jelentés felolvasása. 3. Az 1915. évi számadások és leltár átvizsgálása, valamint ezekre nézve a felmentvény megadása. 4. Az 1916. évi költségvetés megállapítása. 5. Indítványok. Kelet Ujradon, az 1916. évi március hó 12-én tartott választmányi ülésből. Kohn József titkár. Lászlóffy István elnök.

(*) A szegénytanulók könyvházában a jövő héten Kristyori Jánosé és Steiner Jakabné ügyeinek fel. Természetbeni adományokat küldött Gallányi Ernőné, melyért hálás köszönetet mond év. Hauser Károlyné egyesületi elnök.

Nem vásárol fát a tanács a lakosságnak.

(A beérkezett ajánlatok elvetése. — Javaslat a rendkívüli közgyűlés elé.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Arad város tanácsa ma Kintsig János főispán elnöklésével tartott ülésében hosszabb vita után úgy határozott, hogy a város nem vásárol fát a közönség részére, illetve, hogy a faárverésen beérkezett ajánlatok elfogadását nem javasolja a hétfőn tartandó rendkívüli közgyűlésnek.

Arad város tanácsának nincs szerencséje ahhoz, hogy valami nagyobb szabású akciót hajtson végre. Ennek az okait nem akarjuk most megvilágítani, mert akkor könyvet kellene írni Arad város közigazgatásának állapotáról. Most a treuga dei napjait éljük és a balszerencse megnyilvánulását csak tudomásul vesszük. A tanács, amely csupa jóakarattal és népboldogító tervekkel van elteleve, a kivétel pillanatában megijed annak a feladatnak a nagyságától, amelyet maga elé tűzött és szinte lelki megnyugvást talál abban, hogy plauzibilisé tudja tenni a közönség előtt valamely szép gondolat elejtését.

Ugyanez a szabály érvényes a tűzifa vásárlásra. Éveken keresztül, legalább a háború alatt majdnem minden tanácsülésen beszéltek arról, hogy a városnak a faárverést radikálisan meg kell állítania mindent elborító útjában. Próbálkoztak a kincstárral, nem sikerült, próbálkoztak a városi tával, nem sikerült, mert a termelő vagy nem szállított, vagy pedig oly keveset szállított, hogy a közönségnek nem jutott fa. Most a termelő is meg lenne, a szükséges mennyiség is rendelkezésre állna, most pedig nincs meg a pénz. A tanács a beérkezett ajánlatokat azért nem tartja elfogadhatónak, mert a vállalandó egy millió százezer korona rizikóval szemben nem találja elég olcsónak az árakat. A faárak január hónapban elérték a kulminációjukat és azóta hanyatló tendencia van. Ki tudná tehát megmondani, hogy az a fa, amelyet a város most meg vesz, augusztusban kelle-e a közönségnek a mai áron a fa? Erre csakugyan nem tud senki sem válaszolni. A kereskedők azt mondták, hogy a termelők olcsó ajánlatot tettek, de a tanács a kereskedőknek ezt nem hiszi el, már csak azért sem, mert magasnak tartja ezt a 15 százalékos, amit haszon fejében kérnek. A kereskedők dolga, nekünk nem táj. Azok eléggé kihasználják a háborús konjunktúrát. De a fát vásárló közönség érdekében azt csak szabad megkérdezni, hogy nem jobb-e, ha a kereskedő tizenöt százalékos nyert, mint százat?

A kereskedőkkel történt megállapodásokat nem tartotta a tanács elég precíznek, mert sok az olyan feltétel, amelynek betartásához van kötve az üzlet sorsa? Azt sem látta jó szemmel a tanács, hogy a termelők a katonai felmentésüket kérik a szállítás idejére, mert — ugymondják — a földművelésügyi miniszter csak nem ment fel egy olyan ember a katonai szolgálat alól, aki több ezer vagon fát termel és ebből néhány százat Aradnak akar átengedni? Az is aggodalmat keltett, hogy a fa minősége kevert és hogy az ellenőrzés nagyon nehéz, mert ki tudja megállapítani, hogy a termelő az 1913-14. évi fa közé hány hasáb fiatalabbat kever és hogy a súly szerint szállított tával nem csapódik-e be a város, a mikor azt elszeti.

Mindeme aggodalmaknak természetesen már az árverés kiírása előtt ismereteseznek kellett lenniök, mert minden faüzletnél megvannak. A földművelésügyi miniszter maga mondotta, hogy felmenti azokat a termelőket, akik községeknek szállítanak, a fát mindig tavaszra veszik és csak ősszel adják el és a vevő dolga annak ellenőrzés, hogy a kikötött feltételeket a szállító betartsa.

Ha pedig ismerve az üzlet természetét — ezt fel kell tételezni a tanácsról — mégis kiírta az árverést, akkor miért hagyja cserben a közönség részéről nagy örömmel üdvözölt akelőt. Ha a március hónap sem alkalmas megfelelő árajánlatok beszerzésére, meg lehetne kísérteni áprilisban. Talán akkorra már jobban kiülne a fa ára. A kormány akar segíteni a közönség súlyos helyzetén. A városnak kötelessége, hogy az alkalmat és módokat keresse.

A tanács állásfoglalására jellemzőbb semmi sem lehet annál, mint hogy az egyik tanács tag látva a rideg, visszautasító magatartást, a többi kollegái az ajánlattal szemben eltölgelnek, így szólt:

— Érttem, ha a tekintetes tanács nem akar 2500 vagon fa vásárlásába belemenni, mert általánosságban magasnak tartja az árakat. Azt azonban igazán nem érttem, hogy a város a maga szükségletének fedezésére miért nem fogadja el a legolcsóbb ajánlattevő Seidner Bernát és fia cég ajánlatát? Miért kell egy kalap alá fogni valamennyit, mikor jogunkban áll a legjobbat, a legmegfelelőbbet kiválasztani!

A tanács még nem tanult eleget a favásárlásoknál, még nem fizette meg elég drágán később azt, amit korábban elszalasztott.

Per a hitelezők jogáért.

(Ervénytelen magán megállapodások. — Az aradi törvénysek itele.)

Az Aradi Közlöny tudósítói.

Arad, március 18

Özveggy gróf Andrássy Tivadarné néhány év előtt gombosi uradalma 900,000 korona kölcsönt vett fel a Veszprémi Takarékpénztártól. Utóbb a veszprémi takarékpénztár a kölcsönt adta a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogintézetére, az alkalommal azonban a kölcsön feltételei is megváltoztak, a mennyiben kikötötték, hogy a pénzvisszatérítés esetében a kamattétel egy teljes százalékkal 5-6 százalékról, 6-6 százalékra, a késedelmi kamat pedig hét egész egyötöd százalékra emelkedik.

Később a grófnő eladta birtokát Klinger István dr. budapesti jogorvosnak, akitől Goór Lajos földbirtokos vette meg. Ezután a birtok árverésre került, s a sorrendi tárgyaláson a követelések sorozása alkalmával a Központi Jelzálog Intézet kamatok és késedelmi kamatok emelését hat egész hat tized, illetőleg hét egész egyötöd százalék kamattétel mellett mintegy 27,000 koronát érvényesített. Az Aradi Első Takarékpénztár, mint sorrendben következő hitelező ezt sérelmesnek találta, s a sorrendi tárgyaláson felszólalt, mire a telekkönyvi hatóság polgári perre utasította. A per során az Aradi Első Takarékpénztár azaz érvelt, hogy a teleknyvjegyzékben a 900,000 koronás kölcsön öt egész hat tized százalékos kamatozása van lejegyezve, későbbi és fel nem jegyzett megállapodások tenát nem sértenek a sorrendben követő jelzálogos hitelezők jogait.

A jogi szempontból rendkívül érdekes bizonyítási eljárás lefolytatása után az aradi kir.

törvénysek ma ítélezték az ügyben. A bíróság, amely előtt az Aradi Első Kell Lipót dr. helyettese Mannheim Aladár dr. képviselte, helyt adott az aradi takarékpénztár keresetének s marasztalta a Magyar Takarékpénztárak Országos Központi Jelzálogintézetét, hogy a többi jelzálogos hitelező javára a 27,000 koronát fizesse vissza.

Külvélemény.

×

Mindent a külvélemény kíván ma. A háborút. A békét. Mindent. Akármit írunk, akármit mondanak, igazságok és szemérmességok nyomtatása, hátvédje, támasza, hogy ez a „külvélemény”. Mikor azután már kezdünk nagyon betelni azzal a sok-sok külvéleménnyel, akkor kedve keresedik az embernek beletekinteni a lelke titkos redőibe, hogy mit mondana erről, arról, amarról, ha elmondaná, ha el merné mondani a külvéleményét...

Itt van az egy órai éjszaka-befejezés. Külvélemény: roppant erkölcsös dolog, bölcse intézkedés, megszünteti (no nem egészen, de valahogy, esetleg, részben, hozzávetőleg) a prostitúciót. Pedig ezzel az erkölcsrendő ettől is úgy vagyunk, mint példának okáért a házardjáték üdözésével. Mire való ez a sok tilalom? Tilos a házardjáték? S ép. Azért egész széles Magyarországon olyan vígan bakkoznak, makkóznak, nem is szólva az elarult ferbliről... Nem lenne egyszerűbb és az államra módfelett hasznosabb, ha házard-adót vetne ki. Nem tilos a makkó, de husz korona adó jár minden csomag makkó-kártya után. Sajnálom, hogy nem vagyok statisztikus: menten kiszámítanám, hány milliót kerene évente a magyar királyi államkincstár. És erre a mintára kivételként a lumpósi adót is. Utóvégre, ha kenyérgyógyi vizelet a kávéházba (Németországban plane már vízjegyet, idecsiova cukorjegyet és húsgyógyit is), miért ne lehetne a mellényzsebemben (15 aron megváltva) lumpósi jegyem is, amelyből Tóth ur a Hungáriában öt koronáért levágja a hajnali öngyógyi szelvényt...

×

Berlinben egyszerű kiállítás volt. A lapok a dozva írunk róla. Hogy milyen esodakra képes már az orvosi tudomány. Műkezetek között, amelyek úgy hasonlítanak az igazhoz minden kis porcikájában, hogy, hogy az egyenesen lamu atos. És a munka protézisek, szépen felszerelhető kis acélrudak, amelyekkel lehet írni, faragni, szanani, venni, amelyek pótoják a jobbkart, a balkart, a feikart, az alkart. Sok-sok tízezer ember, akinek a háborúban enőték, lefagyasztották, lefaragták a karját, lábát, olyan tökéletes műkezet, műlábát kaphat — a háborúskodó államokban nem győzik az orvosok az újabbnál-újabb szenális protéziseket kieszeni — szóval olyan tökéletes vaslábát, acélrudkát kaphat, hogy különbet még álmadni sem lehet. — Sajátságos, hogy meg egyetlen tudós orvosprofesszornak nem jutott eszébe, hogy a legideálisabb, legzsebb, legdrágább és leghasznosabb protézis az lenne, ha — ajnye, hogy is mondjam csak meg! — ha annak a sok tízezer embernek is se vágják volna, el se fagyasztották volna, át se lőttek volna a karját, szóval a legelőlétezőbb protézis a természetadta emberi kar, becsületos bátykós láb...

×

Valami angol lapban olvastam, a Harpers Weekly-ben, vagy a Stratford's Magazin-ban,

a Monthly Review-ban, esetleg máshol. Úgy kell nekem, minek olvasok mostanában ilyen entente-os nyomtatványokat. Ezeknek az angoloknak még most háboru idején is szabad számár ágotat írkatni. Azt írja ugyanis a ködös és ismeretlen gentleman:

— Nem értem a józan és higgadt britteket. Fájdalmasan látom, hogy hiányzik belőlük a civilizált megfontolás. Kitchener lord seregében tízezerrel halnak meg részben Flandriában, részben a Dardanelláknál, nem is beszélve Kut el Amarról és egyéb pogány helyekről. Meghalnak, anélkül, hogy halásuknak értelme lenne. Hiába halnak halomra, a nyomor, az osztályellentét, a háboru, a hataon, mindez változatlanul megmarad. Ha brit honfitársaimban szemernyi józanság és az angoltól annyira várható öntudatosság meg lett volna, a háboru kitörésekor számtal vezettek volna magukkal: „Kitchener lord vezényletével háboruba megyünk. Csakhatatlan statisztika bizonyítja, hogy tíz percentünk meghal. Két millióan megyünk, tíz percent az kétszázézer, öt millióan, akkor ötszázézer. Ez a halál biztos, mint a hatál. Haszna: semmi. Ha már úgy is meg kell halni, legalább hasznosan haljunk meg: neki mindennek és mindenkinek, aki a háborút akarja, aki a nyomoruságokat, elentéteket fentartja. Öszázézeren belehalnak ebbe a felfordulásba, de lesz eredmény: „felforgatandókat”. A brittek azonban — elmaradnak melankólikusan a Harpers Weekly-ből — nem praktikus és nem felvilágosodott emberek. Ezért most is meghalnak ugyan, de nem látják a hasznát...

(+)

Csendőrfőhadnagy a haditörvénysek előtt.

(Egy havi togsag az elköszett szemle.)

széles körű közlés

Kolozsvár, márc. 18.

Tavaly, december 12-én a marosvásárhelyi csendőrszázad parancsnokság fontos parancs leadása végett telefonon felhívta a magyar-román határon levő gyergyótölgyesi csendőr szakasparancsnokságot. Kétszer is kereste telefonon a szárny a szakaszt. De Marosvásárhelyről Máriatty százados sehogy sem tudott beszélni Ringbauer Győző főhadnagy szakasparancsnokkal, akinek végül is táviratban küldte meg a parancsot, hogy a szakaszába tartozó csendőröket szemlélje meg és a csendőröket oktassa ki az ellenséggel szemben való magatartásra. A csendőrfőhadnagy a parancsot idejében megkapta, de csak két nappal később indult el a szemlére, amit azonban ennek dacára is a kitűzött időre befejezett.

Ebből a speciális katonai esetből kifolyólag vizsgálat indult meg, melynek eredményeképpen felhatalmazták a kolozsvári honvéd ügyészséget, hogy Ringbauer Győző főhadnagy ellen kétféle büntetőeljárás büntetőért tegyen vádindítványt, melyben ezenkívül hivatalos hatalommal való visszaélés büntetőért is emeljenek vádat. A csendőri vizsgálat során ugyanis kiderült, hogy a főhadnagy egy Schönberger Jenő nevű korcsmárosnak könyörgésére megtette, hogy az ellene indult büntetőben a nyomozati iratokat ad acta tétette.

A kolozsvári honvéd hadosztálybíróság a főhadnagyot tegnap vonta felelőségre. A főtárgyalást Szabó Sándor hadbíró alezredes vezette. A vádat Bogcsa Pál hadbíró őrnagy képviselte és a vádlottat Nepó Béla dr. hadbíró főhadnagy védte. A haditörvénysek meg-

alakulása után kihallgatták Ringbauer Győző főhadnagyot, aki azzal védekezett, hogy miután megkapta az értesítést, hogy a szárnyparancsnokság telefonon keresi, lakásáról a postahivatalba sietett, de Marosvásárhellyel se-hogy sem tudott telefonösszeköttetést kapni. A szemlére azért indult két nappal később, mert előbb a köteles intézkedéseit nem fejezhette be. Ami a harmadik vádat illeti, arra vonatkozólag elmondta, hogy a korosmáros kérését csak azért teljesítette, mert előtte a folyamatba tett bűnügy könnyű testisértésnek volt feltüntetve, ami csupán magánvádra üldözendő és a felek kibéküléséről neki egy tanuk által aláírt nyilatkozatot adták át.

A vádlott védekezése a bizonyítási eljárás során a függelemsértésekre vonatkozólag bizonyítást nyert. A korosmáros ügyére vonatkozólag azonban Lakatos Pál csendőrmester

eskü alatt tett vallomással bizonyította, hogy ő figyelmeztette a főhadnagyot, miszerint hivatalból üldözendő bűniettről van szó és így az akták felre nem tehetőek.

A perbeszédnek során a vádhatóság képviselője tartotta a honvéd ügyészség vádindítványát. A védő argumentumaival azt igyekezett kimutatni, hogy a főhadnagy függelem sértéseket nem követett el, viszont a harmadik cselekedete sem minősíthető hivatalos hatalommal való visszaélés bűnténynek.

A haditörvényszék hosszas tanácskozás után hozta meg ítéletét. Ringbauer Győző főhadnagyot a függelemsértés vádjai alól, a védelem álláspontját elfogadva, felmentették, ellenben az akta ügyét hivatali kötelesség elmulasztásának minősítették és ezért 1 havi foglár fogságra ítélték. A vádló az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Megmenekült a Lyka aradi gépésze.

(Az elsüllyedt torpedóromboló menekültje. — Akit az Aradi Közlöny talált meg.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18

Január 15-én egy késégsébesett, sirdogáló idősebb asszony jött be az Aradi Közlöny szerkesztőségébe.

— Igaz-e, — kérdezte zokogva — hogy a Lyka hadihajó elsüllyedt?

Nyolc-tíz nappal előbb jelentette a flottaparancsnokság, hogy Durazzo bombázása közben a Lyka destroyer aknára futott, elsüllyedt, később a Triglav torpedóromboló is elpusztult.

— Bizony szomorú, de igaz — válaszoltuk az asszonynak — már régebben jelentették hivatalosan. Hát nem tudott róla?

— Nem bizony — felelte csendesen s könybgyant ki a szemén — pedig akkor vele pusztult el a — fiam is!

Aztán csendesen sirdogálva elmondotta az asszony, hogy Kovács Antal nyugalmazott államvasuti kalauz felesége. Fia Kovács Béla mechanikus volt s három év előtt, huszonegy éves korában önként lépett a haditengerészet szolgálatába. A józan, derék munkás kitűnő katonának is bizonyult s idő múltán első gépészzé lépett elő. A háború kitörésekor s azóta is a Lykán teljesített szolgálatot s gyakran kereste fel hozzátartozóit levéllel.

Ujévre nővére és hozzátartozói üdvözlő lapot küldtek címére. Néhány nap múlva azonban visszajött a levelezőlap s rajta idegen írással a Hiób-hír:

— Kedves kisasszony! Mély fájdalommal tudatom kegyeddel, hogy szeretett fivére s nekem jó barátom a multkori szerencsétlenség alkalmával halálát lelta. Isten önökkel, fogadja legőszintébb részvételem. Egy megmenekült.

A névtelenül jött válasz természetesen mélyen lesújtotta a családot. Kovácsné hozzánk, az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez fordult, legyünk segítségére abban, hogy megtudja — miután még semmi hivatalos értesítést nem nyert — mi történt fiával, él-e, meghalt-e. A szegény asszony kérésének eleget téve tudakozódással fordultunk a Vörös Kereszt tudakozódó irodájához, továbbá az illetékes tengerészeti körökhöz, ahonnan azonban sokáig nem jött válasz.

Ma ismét megjelent az Aradi Közlöny szerkesztőségében Kovács Antalné, ezúttal azonban nem borították könyök arcát: boldogan szorongatott kezében egy levelet. Vá-

lasz helyett maga a gyermeke, Kovács Béla jelentkezett levélben, amelyben elmondotta, hogy menekült meg Durazzo mellett csodával határos módon a süllyedt hajóról.

— Kedves Szüleim! — írja Kovács Béla. — Tudatom veletek, hogy hajónk, a „S. M. S. Lyka“ Durazzo mellett december 29-én elsüllyedt. En és többem a legénységből nem juthattunk már többet a fedélzetre, mert nagyon nehezen lehetett csak előre jutni a jég-hideg vízben. Két órai hasztalan erőlködés után eszméletemet veszítettem a vízben, de pár perccel később kimentettek. Most már hála isten jól érzem magam s nem szenvedek semmiben hiányt.

A katasztrófa oly hirtelen jött, hogy arról alig tudok valamit. Sok bajtársam lelta hősi halálát a katasztrófa alkalmával, többen a robbanás következtében, néhányan vízbe fulltak, de a legénység legnagyobb része még is megmenekült. Harc közben mi két aknára futottunk, aminek következtében a hajónak egész elülső része letrobant s lángba borult. En ép őrségemről jöttem a kazaok melől, amikor a robbanás megrázkódtatta a hajót s nem maradt számomra más, mint a vízbe ugrani. Úszni azonban alig lehetett a hideg vízben s szár is mindjobban elsodort a hajóronestól és a parttól.

VAROS ES MEGYE

Közélelmészeti hírek. Arad város mai tanácsülésén bejelentették, hogy sikerült a városnak 14 vagon lisztet kapnia a Hadi Termény R. T.-től. Ebből 7 vagon kenyérszisz és ugyannyi a tészta liszt. Meg kell jegyezni, hogy még ezt a mennyiséget is csupán Kintzig János főispán közbenjárására kapta meg a város. A mai tanácsülésen elhatározták, hogy a közönség számára minden héten bárányárverést fognak tartani a város bárányállományából.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hirlap. Az „ARADI KOZLONY“-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Egy aradi szálloda éjjeli uri portása.

(Megtörtént történet. — A záróra legszomorubb áldozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Miután a kávéházban fennállása óta 23.156 kávé minden nélkül megittam (igaz ugyan, hogy amikor a kávé boldogult hab és maximált cukor nélkül elfogyasztottam, nem járt még sem mincru nélkül, mert méreg az mindig volt a kávéban és a kávéhoz, de ugy ezt, mint a kávé, a füstöt stb. lenyeltem, de a záróra már a torkomon akadt) és az összes rendeleteket kívülről megtanultam és mint egy minta ember a kávéházban nyugodtan olvastam a „Hajnali Kürt“ című délután megjelent hirlapot, jön a fizető pincér (mellékesen megjegyzem, örökké megfejthetetlen probléma előtte, hogy miért nevezik azt a fő személyt, akinek az ember — ha jól megy — fizet — fizetőnek) és azt mondja, hogy mától fogva nem aludhatok négy széken a helyiségben, mert maximáltak az éjjeli éleket... Rendben van — mondtam — és hová menjek lelekedni én, aki puha párnára 35 éve nem hajtottam le a fejemet? Mit csináljak? Töprangésem közepette arra gondoltam, hogy protekcióból talán mégis ott maradhatok kávéházba, de később eszembe jutott, hogy sötétben nem tudok aludni. Már mindenki készüldött, csak én vergődtem a bizonytalanságban. Egy jó megoldáson törtem a fejemet. Nekem csak úgy lehet és kell a dolgot megoldanom, hogy az épületben maradjak. Végre mentő ötletem támad. Amint kifelé mentem, látom, hogy a szálloda portása a szobájában kóbiakál. Oda mentem hozzá és röviden így szóltam:

— Uram! Akar ön velem cserélni? En itt maradok, ön pedig hazamegy. Ezután minden este így lesz. Rendben van?

A portás ámosan kérdezte:

— Es mikor tetszik elutazni.

— Soha? — Feleltem.

— Akkor telefonálok.

— Kinek?

— A mentőknek.

Mielőtt ezt a portás megtette volna, felvilágosítottam, hogy miről van szó, egy kis borra való is csuszaltam a markába, mire ő kedélyesen még csak ennyit mondott:

— De tessék ám vigászni, hogy a vendégeket a porta fju nehogy fordítva költse fel, mert ebből nagy kalamajka szokott lenni...

Igy lettem én éjjel egy órától reggel öt óráig portás, mondotta el ezt a szóról-zóró igaz történetet egy ismert aradi éjjeli bumler, aki a rendőrség hivatalos bizonyítványa szerint, amelyet az Aradi Közlöny szerkesztőségében prezentált, 32 év óta nem aludt ágyban.

SPORT.

+ Labdarugó mérkőzés: AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén barátságos labdarugó mérkőzés lesz a hó 19-én, azaz vasárnap délután 3 órai kezdettel, a Temesvári Kinizsi I. és AMTE I. csapatai között. A mérkőzés előreláthatólag élvezetesnek ígérkezik, mivel a Kinizsi bajnok csapatát szerepelteti. Bíró: Holos László, AAC. 1501

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Olaszország nem segíthet a franciákon.

— Németország provokálása Portugália módjára. — Megtorpedóztak az olaszok egy kórházhajónkat. —

— Távirati tudósítás. —

Lugano—London, március 18.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Károly Ferenc József trónörökös az Isonzó-fronton megszeméltette a csapatokat és számos kitüntést osztott ki.

Bécs. Tízennyolcadikán délelőtt az Elektra osztrak-kórházhajót utban Dél-áribania felé ellenséges tengeralatti megtorpedozta. A hajó megtenekített. Egy tenzerész a vízbe tult, két áporítóver súlyosan megsebesült. Egyéb kar nincs a hajón. A kórházhajón megszelezathatólag rajta voltak a genti jeltesek.

Lugano. A Secolonak írja Magrini: Az Isonzónál az eddigi hadműveletek csak jelentéktelen előcsatározások. A seiderítők összeesapásai előkészítői a gondosan és lassan előkészített hatalmas offenzívának, amelyet a legtkétebb körülményekkel hajtanak majd végre. Az utóbbi napok epizód harcaiban a csapatok hősiessé kiállottak a tűzpróbát.

Gené. A Temps azt hangoztatja, hogy az olaszok Isonzói offenzívája a franciákon nem segít, mert a monarchia támogatja Verdunnél a németeket. Cadorna csupán annyit ért el, hogy a va'onsai harcra nem vehetnek újabb csapatokat.

Lugano. A Giornale d'Italia azt hangoztatja, hogy Itálya más hadbizintérre nem küldhet csapatokat. A Popolo Italia megjegyzi, hogy az a felhívatalos kijelentes a szövetséges államokban a leg súlyosabbban károsítja Itálya érdekeit. A normany amaz álláspontja, amely szerint nem küldenek Itálya határain tu. csapatokat lehetetlen álláspont és az intervencionisták nem fogadhatják el.

London. Az alsóházban örömmel és tapsviharral üdvözölték Grey ama bejelentését, hogy az olasz kormány elhatározta, hogy Portugália példájára rekvizitálja a német kereskedelmi hajókat.

Bécs. A Giornale d'Italia szerint Cavasola kereskedelmi miniszter lemondott utódja Pantano lesz. Az Avanti azt jelenti, hogy Salandra megállapodott az intervencionistákkal, akik több tárca nélküli miniszterséget kapnak és több ugynevezett technikai miniszter kilép a kabinetből.

Az ötödik isonzói csata, amely az eddigi áttörési kísérletek reudes u ján halad, minden bizonynyal teljes kudarcot fog végződni az ellenségre nézve. Hogy Cadorna a győzelem minden reménye nélkül újra op rál, ez érthető, mert ez az offenzíva az egyedüli mentésge arra, hogy elutasítsa a francia hadvesztő-

ségnek ama kérelmét, hogy küldjön néhány hadtestet a verduni frontra.

Amidőn augusztus végén, öt hétig tartó véres küzdelem után, véget ért a harmadik isonzói csata, vezérkarunk megállapította, hogy az ellenség százezer embert vesztett halottakban és sebesültekben. Az olasz haderő két hétig pihent és miután a behívott új tartalékokkal kiegészítette létszámát, Cadorna ismét támadóan lépett fel azzal a céllal, hogy Szerbiának és a Szalonikiban partraszállott ententeseregnek könnyebbséget szerezzen. Október 16-án tíz olasz hadtest támadott a karinthiai határtól Montalconeig. A harmadik isonzói csata november 4-én ismét vérbe fulladt.

Cadorna november közepén negyedszer is megkísérelte az isonzói front áttörését, azonban ezúttal is hiába és a heves olasz támadások nem bírták megrövidíteni Szerbia halálos küzdelemét. Az új csata december közepéig tartott és az ellenség 60.000 tonnyi veszteséggel végződött.

Azóta három hónap mulott el és ez idő alatt csak kisebb harcok voltak a völgyekben, szakadékokban és a tiroli, valamint a karinthiai hegyek lejtőjén. Most Franciaország helyzete ismét arra bírja Cadornát, hogy hadseregét ötödször is ellenünk vezesse, azonban támaszai ezúttal máris annyira el-lanyhultak, hogy eredménytelenségükről már most lehet beszélni.

TARKASÁGOK.

(Miért Bizánc?) A budapesti körúton — mint fővárosi saját külön tudósítónk telefonon jelenté március 13-án éjjel 1 órakor véresre pofoztak egy jól öltözött fiatalembert. Semmi más bűne nem volt, mint az, hogy viccelt a záróráról. De hogyan viccelt? Amikor éjjelután egy órákor kitódultak a szomorú lump népek a kávéházból és a mulató helyekről, egy melabus ifjú megállott a hirdető oszlop előtt és hangosan kiáltozott:

— Nagyszerű, kitűnő. A Nemzeti Színház emlékelőadást rendezett. Milyen humor van a Nemzeti Színház igazgatójában.

A tömeg a zajongó fiatalember köré csoportosult.

— Mit akar maga a Nemzetitől? — kérdeste egy színész.

— Milyen humor van a Nemzeti igazgatójában! Most adatta elő Herczeg Ferencről a Bizánc című darabot. Most, az egy órai zárás első napján. Jaj de jó!

— Micsoda jószág van ebben? Hol itt a humor?

— Hát nem értik? A Nemzeti Színház figyelmeztetni akarta az embereket, hogy matól fogva biz—ánc.

(Franciaország garantálja Belgium fenállását.) A néhai Belgiumnak Franciaországban facórkodó miniszterelnöke a napokban találkozott Poincaréval, a francia köztársaság elnökével, aki most az orosz cárhoz hasonlónak érzi magát tudniillik a francia hadsereget épp úgy megverték, mint az orosz.

— Hogy van kedves miniszterelnök ur? — kérdezi Poincaré a savanyu képi belgától. Az pedig bösen hallgat.

— Erősen támasztja a frontot, minden kitűnően megy — folytatja királyi pózzal a köztársaság elnöke.

— Hanem mégis... — hebegi végre a belga.

— Mi az, hogy mégis?

— Belgium... talán.

— Semmi talán — vág közbe a franciák elnöke; — Franciaország garantálta Belgium fenállását. Ezt jól tudja minden belga.

— Igen tudjuk — szól bátrabban a belga — de ki garantálja nekük Franciaország fenállását?

(A béke.) A kávéházban az eljövendő békeről vitáznak a bazakereskedők, mert a buza most már nem téma.

— Ha meg lesz a béke — mondja Rothkopf ur — akkor én részvényeket fogok vásárolni, mert a papiroknak hamar felmegy az ára.

— A béke — szól közbe fejét ingatva Brecher ur; — mikor lesz még béke. Ha tudni akarja, még el se ültették azt a szőlőt, amelyből mi pezsgőt iszunk a béke örömeire.

(A vizsgázó hős.) Egy aradi tartalékos hadnagy félévi szabadságot kapott, hogy letehesse az ügyvédi vizsgát. A fiatalember ugyanis hosszabb időt töltött a fronton s amikor megsebesült, megengedték neki, hogy félesztendeig tanulhasson. Egyenruhában, kitüntetésekkel jelent meg az ügyvéd vizsgán. Az a pech történt azonban vele, hogy egyetlen kérdésre se tudott felelni. Ugy hallgatott a vizsgán, mint Moltke Helmut, a hetvenes német-francia háború német vezérkari főnöke, akinek hallgatása szinte közmondás-szerű lett. Az ügyvédjelölt végül már csak arra számított, hogy éppen azért nem fogják megbuktatni, mert a harctéren kitüntette magát. Azonban a bizottság nem volt kegyelmes hangulatban. Amikor kihirdették a döntést, hogy megbukott, a vizsgáló bizottság egyik tagja ezt a megjegyzést tette:

— Azért, hogy a jelölt ur a harctéren volt, nem okvetlen muszáj Moltkét utánoznia.

HIREK.

Agyonlőtt önkéntes.

Távirati tudósítás.

Nagykanizsa, március 13.

Az egyik nagykanizsai éjjeli mulatóhelyen több cseh katonára és egy huszár honvéd mulatót. A honvéd állítólag garázdálkodni kezdett erre örjáratért küldtek. Így érkezett a mulatóba a honvédjárőr. A landwehrek töltötték a járőrparancsnokot, egy tizedest, hogy igazoltassa a garázdálkodó honvédet, hogy van-e kiharadási engedélye. Ez meg is történt. A honvéd felelőse az igazoló irásait, amelyek szerint szabadságon van s így kiharadási engedély nélkül is joga van a mulatóhelyen tartózkodni. A járőr a honvéd dolgát tisztázván, kötelességszerűen most már a cseh katonákat hívta fel, hogy mutassák elő a kiharadási engedélyüket.

A landwehrek ellenszegültek, majd amikor ezek beakarták kísélni őket a laktanyába, dulakodást kezdtek a fegyveres katonákkal. A járőr nem tárogott. A landwehreket valahogy kicipeltek az utcára s megindultak a laktanya felé. A legközelebbi sarokig minden baj nélkül el is jutottak, azonban itt a csehok újra megkötötték magukat. A honvédek figyelmeztették őket, hogy ellenszegülés esetén kénytelenek lesznek fegyvereiket használni. A csehok azonban ez a kijelentes nem ijesztette meg. Két landwehr őrmester állítólag kardot rántott a járőrökre,

egy szakaszvezető pedig a járőrparancsnokra vetette magát, akit a szemtanúk szerint vadul fojtogattak.

A járőr ijesztésül kétszer a levegőbe lőtt, mikor pedig ez se használta, az egyik honvédek a járőrparancsnokot fojtogató szakaszvezetőre süllyesztette fegyverét, kit halálosan talált a golyó. Az áldozatul esett szakaszvezető önkéntes volt a most várta hadapródi kinevezését. A polgári életben mérnök volt Csehországban. A szülei dúsgazdagok. A csehek körében nagy részvét az önkéntes szakaszvezető édesanyja iránt, aki rajongásig szerette fiát a tele volt balsejtelemmel, amikor a huszonöt éves fiatalembernek be kellett vonni. A szerencsétlen édesanyának nem is merték eddig megtáviratozni a lesújtó hírt. A szakaszvezető, bajtársai szerint, komoly, higgadt, jóra való ember volt.

A járőr éppen össze akarta ezedni a menekülő landwehrek, mikor megérkezett egy landwehr hadnagy, aki — a vallomások szerint — kardot rántott, a honvédjárőr vezető mellé vágta, aztán azokkal a cseh katonákkal, akiket a honvédek akartak bekisérni, — bekísértette a honvédek a közös kaszárnnyába. Itt a járőrparancsnokot újból tettelegesen inzultálták.

Ez a kiderített tényállítás, amely igazolja, hogy a fegyverhasználat jogos volt. Katonatiszti vélemények szerint a landwehr-hadnagy jogosulatlanul kísértette be a honvédjárőrt a jelen esetben a járőr nem is lett volna köteles engedelmességni. Különböző honvéd katonai hatóságok a hadnagy szerepléséről jelentést tesznek a hadügyminiszteriumnak is.

— **A király magyar beszéde a fonográfból.** Bécsből jelentik: A király magyarnyelvű beszédét ma délelőn egy beszélőlemezen megörökítették.

— **Az új magyar hadikölcsön.** Hírt adunk arról, hogy az osztrák hadikölcsön április hó első felében közzétételre kerül és az osztrák bankok már meg is kezdik agitációjukat, hogy a kölcsönnek minél nagyobb sikert biztosítsanak. Ezzel kapcsolatban természetesen megindultak a kombinációk a magyar hadikölcsön kibocsátási idejéről és tisztségéről. Ezek a kombinációk annál is inkább önkényesek, mert még a beavatott közzétételben sincsenek tájékozva afelől, hogy mikor és milyen feltételek mellett fogják az új hadikölcsönt kibocsátani. Annyi kétségtelen, hogy az osztrák hadikölcsön kibocsátási ideje szó szerint egy héttel megelőzi a magyarét és egyértelműbb ebből lehet bizonyos következtetéseket levonni arra vonatkozólag, hogy a negyedik magyar hadikölcsön aláírási felhívása mikor fog megjelenni.

— **Kuzmanek tábornok a fogságban.** Alálkozott vejevel. Győről írják: Kuzmanek tábornok, Przemysl parancsnokának leánya, Soós Pál századoshoz ment férjhez és jelenleg Győrben lakik. Soós Pál 1915. májusában, tehát néhány hónappal apósa után ugyancsak orosz fogságba jutott. Oroszországból levelet küldött feleségének és értesítette, hogy harminc fogoly tiszttel együtt egy kisebb helyiségben szállásolták el. A fogolyállomány Oroszországon keresztül való utaztában Nizsnij-Novgorodba is érintette, ahol tudvalegileg Kuzmanek tábornok el. Soós százados megkérte az orosz parancsnokot, hogy engedje meg, hogy bármily rövid időre is, felkereshesse apósa. Ezt a kérését azonban elutasították. Soós százados most értesítette feleségét, hogy

eddig tartózkodási helyéről Nizsnij-Novgorodba szállították és megengedték, hogy találkozzék Kuzmanek tábornokkal.

— **A német flotta új parancsnoka.** Berlinből jelentik: A császár elfogadta Tirpitz nagy-admirális lemondását. Utódjául Capellet nevezte ki. Tirpitznek a Hohenzollern házi-rend nagykeresztjéhez a csillagot adományozta.

— **A Sirius elsüllyedése.** Londonból jelentik: A Central News jelenti Amsterdamból: Bernstorff gróf amerikai német nagykövet hivatalosan tagadja, hogy a Sirius norvég hajót német tengeralatti torpedózta meg.

— **Előadás a nőknek.** Március 26-án vasárnap délután 5 órakor a Prohászka Ottokár dr. püspök védnöksége alatt álló és az ő felkelt szellemében vezetett, Ker. szociális missziótársulat három kiváló tagja, névszerint Sculachta Margit, Rónai Petra és Rónai Paula előadást tartanak a kulturpalota nagytermében. Ez a magas színvonalú előadás különösen a nők szívéhez fog szólni, őket világoztatja föl azokról a felkelt, magasabb kötelességekről, melyeket a háború a szokottnál is nagyobb mértékben, égető szükségképpen ró társadalmunkra. Kívánatos, hogy minél többen látogassák a rendkívül érdekes és magas színvonalú előadást, hogy társadalmunk nyíltaságát megköszönje a kultúra melegsívi harcainak. Az előadás díjtalan, csak a főmunkák költségei fedezésére némi csekély önkéntes adományokat szívesen fogad a rendezőség.

— **Pasics a királynál.** Rómából jelentik: Pasicsot a papa különkinallgatáson fogadta.

— **Sebesültek ünnepe.** Kedves ünnepélyt rendeztek ma a Ferenc-téri kórház sebesült katonái és ápolónői a Lyceum-kórház nagytermében. A terem szufolásig megtelt előkelő szép közönséggel, a sebesültek hozzátartozóival és a sebesültekkel és a befolyt jövedelmet a rendezőség a Vörös Kereszt-egyesület céljaira adta. Az ünnepély műsora két háborús kis szindarabból és egy pár ügyes magán-számából állott. Tomori Irén nyitotta meg az ünnepélyt a „Térkép” című énekesszámmal. Szép iskolázott hangjával nagy sikert aratott. Utána a „Rongyos katona” című kétfelvonásos bohózat kacagtatta meg a közönséget. A szindarab szereplői Klein Szerénke, Petrovsky Flórián, Arza Avram, Kis János, Csáki András, Braun Kálmán, Molnár Sándor, Frauheim János és Lukács Pál igen sok tapsot kaptak. Eután Sirian János és Tomori Irén énekeltek több magyar népdalt, majd ismét egy szindarab, a „Kis kadett” következett, melynek szereplői Tomori Irén, Fekete Gábor, Takács József és Müller Henrik voltak. A műsort Gyarmati Géza konferálta és az énekesszámokat Laszner József kísérette szongorán. A nagy sikert aratott kis szindarabbal a műsor véget ért.

— **Az aradmegyei rokkant katonák, hadiözvegyek és árvák alapja javára** érkezett újabb adományok: Károlyi Gyula gróf Mácsa 2000 korona, Ozv. Bárdy Andrányi Károlyné 1000 korona, Kányaasztaltársaság 30 korona, Békétfy-Szalay-téle senekakola hangverseny jövedelme 45 korona 30 fillér, Ópécska község 1000 korona, Aradi Közgazdasági bank 100 korona, Tabajdi Kálmán tábornok 100 korona, Bardakuc László Szabadhely 30 korona, Szapáryligeti állami iskola által rendezett műkedvelői előadás tiszta jövedelme 210 korona 52 fillér, Siebig Frigyes Menyháza 50 korona, Todea János Szabadhely 10 korona.

— **Győzelem a muszka horda fölött** vasárnap az *Erzsébet-mozgósínházban*. Arnau gróf kastélya az orosz határszélen fekszik, boldogan él feleségével és három gyermekével. Ernő, az intő fia szerelmes a gróf leányába Bolka, a leány bátyja nem helyesli ezt, mert Ernő nem egyenrangú a leánnyal. Rossz viszonyok következnek, az alkalmazottak egyre béremelést kérnek, de a mozgalom a német-francia háború kitörése miatt megszűnik. Ernő és Bolka zászló alá sorakoznak, hogy hazájukért, a császárukért harcoljanak. Bolka százada, melybe Ernő is be van osztva, ellenséges területen tartózkodik, ahol az ellenséges csapatok hirtelen támadni kezdenek. Vitézül harcol a kis csapat, Bolka, mint a zászló tiszteje, mindenütt elől harcol és megsebesül, menekülését Ernőnek köszönheti. Kibékülve szoros barátságot kötnek és Bolka most maga ír atyjának, hogy jobb sógort nem találhat Ernőnél. Ezalatt Arnau várát erős orosz seregek támadják. Hedvig, a gróf legkisebb leánya, éjjel a német-magyar-osztrák táborba lopózik és sikerül neki idejekorán segítséget hozni, kik a kastélyt megtisztítják az ellenségtől. Bolka és Ernő mint labaddozók kerülnek haza a most már semmi sem állja útját a szoros barátságuknak és szerelmeknek. 171

— **Ibolya.** A sarkon maszatol aru leányok és sötétbőrű cigányasszonyok ácsorognak. Kezükben kis csorba, repedezett, ócska tányér, esetleg lapos kosárban, amelyben illatos lila csomócskák heverésnek bágyadtan, zöld levelek sima párnáján. Ibolyák. — Most már kétségtelenül tavasz van, most már egész bátran fel lehet venni a könnyű kabátot, sutba vágni a téli, az átmeneti, az mily utálatos is, amit öt hónapig folyton a testén hurokolt az ember! Most, most, öltözzünk ibolyába; tavasz van, — nincs kedvesebb, mint tiszta szál élénk-lila, édes illatú ibolya: a gomblyukba? nem, nem, csak a múlt század hetvenes éveiben hordták a gavallérok (akkor még „orslán” volt a nevük) gomblyukban virágot. Ma csak akkor illik igazán térfunak a virág, ha katona és csakaszürke sapka rózsája mellé fűsi, vagy ha egyébként, közönséges civiként indul halni. Ibolyát, sokat, apró, kecses kis csokrokat, női keblekre, más nem is illik: ibolya, gyöngyvirág, nefelejts, esetleg egy diszkrét sötétlő árvácaka, minden más virág hivalkodó, kacér, ezek simulók, szinte arra születtek, hogy tavasszal mélyen fellélegző nők szíve felett haljanak meg, azután egy pohár vízben, kicsi vázában hervadozzák álomba magukat. Ibolyák. Jó lenne tele szórni velük a korszót, ibolyás rétté varázsolni, hogy elfeledjünk mindent, ami nem tavasz, nem nő és nem ibolya...

— **Az Ipartestületi tartalékkórház sebesültjei részére** 1916. évi március hónapban befolyt adományokért a sebesültek nevében hálás köszönetet mond a kórház vezetősége. Jáv. Csillag Lajosné és Mairovitz Emáné.

— **Súlyosan beteg tanár.** Révész Nándor nyugalmazott kereskedelmi iskolai tanár, mint részvétel értesültünk, súlyos beteg. A 76 esztendő professzor agyvérömlést kapott és az orvosok állapotát válságosnak tartják. Beteg ágyánál családja állandóan ott tartózkodik.

— **Tavaszi vásár.** Aradon a tavaszi országos vásár április hó 7-től bezárólag április hó 11-ig lesz megtartva. Az állatvásár a Birkás dűlőben levő új vásártéren lesz. Az országos állatvásárok április hó 7. és 8-án lesznek, úgy, hogy a vásár első napján vagyis április hó 7-én azaz pénteken a vásártéren kizárólag csak hasított kőrű állatok, ugymint szarvasmarha, borjú, sertés, juh, bárány, a vásár második napján vagyis 8-án, azaz szombaton pedig kizárólag csak lovak hajthatók fel eladás céljából. A felhajtás úgy 7-én, valamint

1-án reggel 5 órától van megengedve. A ki-
lakó vásár április hó 7-től április hó 11-ig
tart. Az elkerített vásártérre is szabad szekérbe
fogott lovakat bevinni, de csak akkor, ha a
szekérbe fogott lovak is szabályszerű marha-
levéllel vannak ellátva. Aki a szekérbe fogott
lovakat nem szándékosan az elkerített állatvá-
sárra bevinni, marhalevél nélkül is bejőhet a
külön kijelölt helyre.

— Aradfalva felépítéséhez a következő
újabb adományok érkeztek a polgármesteri hi-
vatalba: Zimmermann Ignác gyűjtőívén 15 ko-
rona, Vörös Henrikné gyűjtőívén 60 korona,
Klein B. Vilmosné gyűjtőívén 200 korona,
Avarffy Imre dr. 20 korona, Holländer Miksa
gyűjtőívén 50 korona, Meisztrovics Jánosné 15
korona, Tabakovits Emil gyűjtőívén 8 korona,
Hönicz Frigyes gyűjtőívén 10 korona, Aradi
Takarék- és segélyegylet mint szövetkezet 30
korona, Schlésinger Béla gyűjtőívén 7 korona,
özv. Kell Manóné gyűjtőívén 10 korona, Geese
Károly és neje gyűjtőívén 15 korona, dr.
Deák Sándorné gyűjtőívén 20 korona, Freud
Fülöp és neje 30 korona, Kamler János és
neje gyűjtőívén 10 korona, Habereger György-
né gyűjtőívén 20 korona, Verbos Adámné
gyűjtőívén 20 korona, Behm Benó és neje
gyűjtőívén 5 korona, Stankovics Miklósné
gyűjtőívén 5 korona, Márton Jakab és neje
gyűjtőívén 20 korona, Knitzky Ignác gyűjtő-
ívén 31 korona, Lengyel Manó gyűjtőívén 30
korona, Jegessy Károly dr. gyűjtőívén 30 ko-
rona, özv. Weiler Rezsóné gyűjtőívén 200 ko-
rona, Farkas István gyűjtőívén 10 korona,
Beyer Ignác gyűjtőívén 10 korona, Biles Ar-
min gyűjtőívén 150 korona, Kalmár József és
neje gyűjtőívén 10 korona, Weisz Márk gyűjtő-
ívén 600 korona, Bauer Károly gyűjtőívén
10 korona, Illits Simonné gyűjtőívén 20 ko-
rona, Dongan Lajos gyűjtőívén 12 korona, Bács-
kay Béla dr. 600 korona, Bakos Pál gyűjtőívén
5 korona, özv. Guttmann Samuné gyűjtőívén
40 korona, Goldsmidt Miksáné gyűjtőívén 20
korona, Goldschmidt Miksa gyűjtőívén 123 ko-
rona, Singer Gyuláné gyűjtőívén 20 korona,
Steinhardt Móráné gyűjtőívén 20 korona, Her-
ceg Lászlóné gyűjtőívén 20 korona, Ring La-
jos gyűjtőívén 100 korona, Szalay Károly gyűjtő-
ívén 2 korona, Rosenberg Miksa dr. gyűjtő-
ívén 50 korona, Holländer Ignácné gyűjtőívén
20 korona, Weichelt János gyűjtőívén 50 20 ko-
rona, Károlyi Gyula gróf 1200 korona, Deutsch
Artúrné gyűjtőívén 40 korona.

— Kossuth Lajos emlékezetét Huszon-
negyedik évfordulója lesz e hó 20-án, hét-
lőn, hogy nemzetünk egykori kormányzója,
Kossuth Lajos megdicsőült. A jobbagyszaba-
dító apostol, ki a nemzet energiáit a nemzet-
nek kívánta biztosítani, ki a „szabadság”
„egyenlőség” és „testvériség” evangéliumáért
oly nehéz, de eredményes harcot vívott, soha
nem multható hálás emléket biztosított, mely-
nek fényes igazolásul, tűzzünk ki hazainkra
gyászolagókat. Tanintézetünk vezetőségeit illő
tisztelettel kérjük, hogy e napon a nagy hal-
hatatlan kormányzóról, növendékeik előtt, em-
lékező szóval hódoljanak. A Kossuth asztaltár-
saság tagjaival tudatjuk, hogy hétfőn este 8
órákor rendes évi közgyűlést tartunk, a Ma-
gyar Királyban. Schwarz Zsiga titkár, Nagy
Kálmán elnök.

— Az Acsev. új menetrendje. Az Aradi
és Csanádi Egyesült Vasútnál március 10-től
új menetrend lépett életbe. Aradról Szegedre
három személyvonat indul és egy gyorsmotor,
ugyancsak három személyvonat és egy gyors-
motor indul Szegedről is Aradra. Aradról indul
reggel 6 óra 40 perckor, délelőtt 11 óra 05
perckor, gyorsmotor 11 óra 45 perckor, délután
4 óra 13 perckor, Szegedre érkezik déli 12 óra-
kor, délután 3 óra 40 perckor, a gyorsmotor
2 óra 42 perckor és este 9 óra 31 perckor.
Szegedről indul éjjel 3 óra 06 perckor, délelőtt
10 óra 35 perckor, a gyorsmotor indul 12 óra
36 perckor és délután 3 óra 17 perckor; Aradra
érkezik reggel 7 óra 33 perckor, délután 2 óra
43 perckor, a gyorsmotor 3 óra 37 perckor és
7 óra 51 perckor. Ezenkívül Mezőhegyesről

indul reggel 5 óra 42 perckor, Szegedre érke-
zik reggel 7 óra 58 perckor, Makóról indul
reggel 4 óra 09 perckor, Szegedre érkezik 5
óra 13 perckor, Szegedről indul este 6 óra 38
perckor, Mezőhegyesre érkezik este 8 óra 11
perckor. Szegedről indul este 7 óra 25 perckor,
Makóra érkezik este 8 óra 46 perckor.

— Harisnyakötő-jegy. Számítalan adat ér-
sít meg azt, hogy a legundultesebben és legked-
vesebben mégis csak a franciák tudnak hazadni.
Bismarck erre a párisi „Gaulois” legújabb ka-
sodja, amely arról szól, hogy Németország a
blokádi miatt mindentelbe árabban hiányt szenved, az
alábbi meglepő és méltán szenzációs részleteket
derít ki. A hír szerint Németországban nemcsak
kenyérben, vajban és egyéb élelmiszerekben van
hiány, hanem — harisnyakötőben is. A kenyérgyár-
és a burgonyagyár után — erre figyelmeztet be-
szélt a „Gaulois” — a harisnyakötő-jegy óvadja
következik.

— A gumminhiány olyan nagy, — írja a párisi
újság, — hogy nem lehet harisnyakötőket csinálni.
Egyre több panasz hangzik el a német „Gretchen”-
nek részéről a kellemetlen dolog miatt. Most végre
rájöttek arra, hogy kigyőzőből is lehet harisnyakötő-
gyártókat csinálni. A legújabb foglalkozás most ki-
győzőt fogni és a bőrfélt eladni a harisnyakötő-
gyárosoknak. De mi nem hihetjük el, hogy a ki-
győző-harisnyakötők ragányosak és elegánsak. A
kevesebb jómódnak egyszerű szalaggal, a szegények
pedig szinnyel kötik meg harisnyáikat. Ezért látni
Berlinben annyiszor asszonyokat, akik az utcákon
kimódnak, fáradoznak, hogy lecseréljék haris-
nyájukat újból felhússák. Hír szerint a német ass-
zonyok azt írják a harisnyán levő férjjeiknek, hogy
mihelyt Párisba bevonulnak, azonnal küldjenek nekik
onnan harisnyakötőt.

— Hurutos bántalmaknál és influenza-
szerű tüneteknél Griesshübl-savanyukut 2/3
rész tejjel melegén bevéve kitűnő szolgálatot
teljesít és ragályos tünetek ellen is mint
elővigyázati szer legjobban ajánlható.

— Alkalmi olcsó árak a Fischer áru-
házban. Jó minőségű fehér vagy színes
férfi ing darabja 7 korona, egy nyuszór ke-
mény kalap 7 korona, fekete finom edelweis
harisnya 2.50 kor., gyermek patent és órna
harisnyák 1.50 kor.-tól 8 koronáig. Mezőhegyes-
re a gyönyörű matrós sapkák és leányka kalapok
3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női
nyers selyem ernyő 7 korona. Fischer Nagy
Áruháza. 271

— Uzleti könyvek, u. m. strazsák, tő-
könyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 247

— Gyermek-kocsik, gyermek-székek csakis
Fischer nagyáruházában 10 koronától 150
koronáig.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Hitelbank közgyűlése.

— Tízennyelzárós nyereség. —
Zártrakt tudósítás.

Budapest, március 18.

A Magyar Általános Hitelbank ma dél-
előtti 10 órákor tartotta meg 48-ik évi rendes
közgyűlést. A bank, amely a háború alatt is
abban a koncepciózus szellemben és azzal a
kivételes tekintéllyel működött, mint néhai
Kornfeld Zsigmond vezetése alatt, a múlt év
során óriási torzalmat bonyolított le és min-
den téren imponáns fejlődést áruolt el.

A hadikölcsönök körül ép úgy, mint a
bankszerű tevékenység és az áruüzlet terén, a
Hitelbank valóban az ország első bankjának
mutatkozott és lényeges fizetési eredményei ép
úgy igazolják vezető helyzetét, mint az a nem-
zetközi súly, amelyet a bank a háború elle-

nére is meg tudott őrizni, sőt gyarapított is. A
bank igazgatósága hadsegélyezési célokra
1,000,000 koronát ajánlott fel. A Hitelbank
aktívumai ez idő szerint megközelítik az egy-
milliárdot, a saját tőkéje pedig közel jár a
150,000,000-hoz.

A mai közgyűlésen, amelyen Cziráky An-
tal gróf elnökölt, 86 részvényes jelent meg
69,875 részvény képviselőben. Az elnök üd-
vözte a megjelenteket, megállapította, hogy a
közgyűlés határozatképes és ezzel áttérték
napirendre. Elsősorban felolvasásra került a
igazgatóság jelentése a társaság 1915. évi üz-
letéről, az igazgatóság számadása az 1915. üz-
letéről és indítványa az évi nyereség meg-
állapítása és hovaforditása iránt, valamint a
felügyelő-bizottság jelentése. A jelentést a
közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette és
felmentést az igazgatóságnak és felügyelő
bizottságnak megadta. Az igazgatóság javas-
lata szerint a 14,889,284 korona 78 fillér tiszt
nyereségből, amely az előző évet 607,667 ko-
rona 65 fillérral haladja meg, 1915. évi osztá-
lékul részvényenként 45 korona kerül kifizé-
tésre, a rendes tartalékalap javadalmasására
1,000,000 koronát, az intézeti székház éri-
keinek leírására ugyancsak 1,000,000 koronát
fordítanak, végül 3,063,174 korona 95 fillér
új számlára visznek át.

Az igazgatósági jelentéshez Dán Leó szólt
aki hivatkozott azokra a ténnyekre, ame-
lyek a drágasági vita során a törvényhozásban
a nagybankokat érték. Visszautasította ezeket
az invektívákat és köszönetet mondott a rész-
vényesek nevében Ullmann Adolf vezérigazga-
tónak, amiért a főrendihásban a nagybankok
magatartását helyes világításba állította. Indít-
ványozza, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvben
örökítse meg az elesett tisztviselők emlékét és
fejezze ki elismerését az elnökség, az igazga-
tóság és tisztviselői kar működése iránt.

Cziráky Antal gróf elnök köszönő szava
után Ullmann Adolf vezérigazgató szólalt fel
és hivatkozott arra, hogy a bank vezetősége a
háború előtt és a háború alatt egyformán telje-
sítette hazafias kötelességét és eljárásuknál
teljes korrektségét ismerve, köszönetet mond
az elismerésért.

Ezután áttérték a napirend harmadik és
negyedik pontjára, az igazgatóság és felügyelő-
bizottság megválasztására. A közgyűlés az
igazgatóság tagjául öt évre Hammerschlag Pál
dr.-t, felügyelő-bizottsági tagokul pedig egy
évre Ahstas Leó lovagot, Belcsák Kálmánt
Dobokay Kálmánt, Havas Dezsőt, Kerntler
Ferenct és Szalay Imre bárót választotta meg.
Ezután a közgyűlés az elnök elítélésével vé-
get ért.

— Az alsóvilági vásár. Az aradi kereskedelmi
és iparkamara közli: a kereskedelmi miniszter
megengedte, hogy az aradmegyei Alsóvilági köz-
ségben az április hó 24-ére eső országos kirakó
és állatvásárt ez évben kivételesen április
hó 17-én tartsák meg.

— Az aradi ipartestület közgyűlése
március hó 25-én, szombaton, to ünnepnap dél-
után 4 órákor lesz, az alapszabályszerű tárgy-
sorozat tárgyalása mellett, az ipartestület
székházában megtartva. E rendes évi közgyű-
lésre a kezebeli összes tagokat tisztelettel
meghívja és szíves megjelenésüket kéri — az
elnökség.

Erzsébet királyné.

(S. S. W.)

Erzsébet királyné soha nem halhat meg — úgy képzeltem én. A regék csodás regéi ő maga is egy regébeli megjelenés volt. Gyakran láttam, de emlékezetemben úgy őzöma képét, amilyennek először pillantottam meg gyermek koromban.

A protestáns templom és iskola látogatására jött Constanzába. Magas termete hosszú, bő fehér selyembe burkolva, vállain gazdag redőzetű fátyol omlott alá, egész lénye kimondhatatlan varázsteli, nemes járása, a büszke fej könnyen hátrahajlása, rózsás arca körül ezüstös, dus és fényes haja szembeszökő ellentétként fiatal és üde mosolyával, — gyermeki képzeletemben földöntuli lénynek tartottam.

Mikor a terembe lépett, a növendékek síelve virágot hintettek lábai elé, de a királyné jóságosan kérte őket: „Leánykáim, ne dobjátok le a gyöngéd virágokat! Adjátok nekem!”... s mindkét kezét kinyújtva, mosolyogva vette a virágokat, amint a leánykák — kiknek sorba megköszönte a gyöngéden megsimogatását fejecskéiket — szegyenkezve adták át.

Szerette a gyermekeket; de szeretetteljes tekintete, melylyel át ölelte őket, sokszor fájdalomteli volt. Erzsébet királyné sohasem bírta feledni egyetlen imádott gyermeke elvesztését. És még számtalan fájdalma volt az életben.

Hitvestársával sok szenvedést kellett megosztania, melyek uralkodása kezdetén érték. A királyné a bánatok sulya alatt együtt szenvedett a nagy emberrel, kit sokan nem akartak avagy képtelenek voltak akkoriban megérteni, s akinek igazán nagy lelkét talán csak hitvese látta: Aztán szenvedett éveken át távol hazája és övéitől, nehéz és hosszú betegség által gyötörve.

Erzsébet királyné sokat küzdött, de soha nem esüggedt el! Fölülemelkedve a szenvedések — s az élet mindennapi bajain, egy ideális világ legtisztább légkörében élt. Sokat munkálkodott, sok jót tett és megtanult — nevetni.

Erzsébet királyné gyakran nevetett és nevetése vig, mesterkéletlen volt. Szuverén derűje azonban korántsem a nembáncság jele, hanem a szenvedés fölötti győzelemé volt. Szívbe zárta saját fájdalmát, kitarva azt mások fájdalma számára. A sebesültek anyja volt ő nemcsak a függetlenségi háború — „rázboiul pentru neatarcare” — idején, nemcsak a haza harcainak, hanem az élet sebesültjeinek anyja is.

Jósága határtalan. Az emberiség szolgálataiba tette nagy vagyonát s mi több — nagy szívét és mély intelligenciáját. Nem feledte el a Rajnát erdőivel — hogyan felethette volna gyermekévei világát — de szerette nagyon azt az országot, amelynek uralkodónője lett, megszerette a népet, melynek anyja volt és megtanulta nagyrabecsnülni; igyekezett megismerni, megérteni őt, elsajátította és szokásait s költőiesen festői viseletét; hallgatta a havasok és völgyek mélabus dalát, a doniá-t; elmeséltette magának bűbajos regéket és melyeket meseterien átírva megismertette a nagyvilággal a román lélek poézisát és fiatal életterejét. Amint ő szerette népét, úgy szerette népe őt.

De a nép, a „nép, mely szenved, hallgat, szeret és hisz a törvényadta uralkodójában anélkül, hogy tovább kutana,” nem szerette benne csak az ország királynéját, de szerette valódi anyját. Hogyan értsé meg tehát, hogy ő meghalt?

Szinte h nem, hogy a nép, a mely annyira szerette, sohasem fogja megérthetni, hogy az

ő jó anyjok meghalt, — de úgy, mint Barbarossa Frigyesről elfog terjedni a hit, hogy csak alszik, s halálának híre rege csak. És rege is!

A királyné meghalt, de a sebesültek anyja, Carmen Sylva, él! . . .

(fordította: H.)

Uj adók Németországban.

— A birodalmi kancellár nyilatkozatait várják. —

Ministrati tudósítás.

Berlin, március 18.

A most megnyitott birodalmi kancelláriai ülés igen fontos kérdések tartoznak. Némcsak a háború vezetéséhez szükséges hiteket kell megszavazni, mint az elmúlt háborús ülésszakokon tették, hanem új bevételi forrásokról is kell gondoskodni. Nincs pénzügyi reformról szó, hanem olyan törvényjavaslatokról, amelyek kifejezetten csak a háború tartamára érvényesek. Csak hogy régi tapasztalat, hogy a már egyszer behozott adókat nem lehet könnyen eltüntetni. A problémát még komplikálja a birodalmi gyűlés egyik pártjának, a centrumnak állásfoglalása, amely nem tartja célszerűnek az új adókat. Bár meg vagyunk győződve, hogy a birodalmi gyűlés többsége meg fogja szavazni az új adókról szóló törvényjavaslatokat, mégis bizonyos aggodalommal tekintenek az elkövetkezendő események elé.

A legfontosabb az adójavaslatoik közül a háborús nyereségekről szóló javaslat. Bizonyos, hogy ezt az új adót egyhangulag elfogadják a birodalmi gyűlés, sőt lehetséges, hogy a háborús nyereségek adójának még a felemelését is követelni fogja. A dohány adóját is megvitatta már a sajtó és úgy látszik, hogy valamennyi párt belenyugodott a dologba. Nagyobb harc várható a közlekedési ágak adójának felemelésénél. A nyugtatótől kezdve egészen a postai tarifáig. Ennek a törvényjavaslatnak a sorsa nem bizonyos és lehetséges, hogy le is kerül a napirendről és ebben az esetben kénytelen lesz a kormány a háborús nyereséget még jobban megadóztatni. Mivel magából a postatarifa emeléséből 200,000,000 márka jövedelemtöbbletet remélték, nem valószínű, hogy a háborús nyereség adójának felemelése pótolná ezt az összeget. Ezért tehát új adókról is kell gondoskodni. Parlamentári körökben arról beszélnek, hogy behozzák az aggregényadót és súlyosabban megigózzák adóztatni azokat a férfiakat, akik nem teljesítenek katonai szolgálatot.

Természetes, hogy nagy érdeklődéssel tekintenek ezentúlv a birodalmi gyűlés külpolitikai vitája elé, amelynek folyamán a birodalmi kancellár bizonyosan fontos kijelentéseket fog tenni. Ha visszatérünk az egy év előtti politikai helyzetre, akkor el kell ismernünk, hogy most sokkal könnyebb a helyzetünk, mint volt annak idején. A múlt év elején a szerbek már visszahódították országukat. Az oroszok megvetették lábukat Magyarországon és mi németek is kemény pozícióharcban állottunk az oroszokkal szorosán a német határ közelében, azonkívül az entente is offenzívára készült a nyugaton. Meg kell vallanunk, hogy akkor nagyon komoly volt a központi hatalmak helyzete. Azokban most? Ma Szerbia és Montenegró már nem retézik, Albánia Valona környékének kivételével a miénk. Az összes orosz varakat meghódítottuk, teljesen megtört az oroszok offenzívája a besszarabiai határon és a franciák ózsi offenzívája elverzett. Figyelemre méltó, hogy ebben a pillanatban úgyunk dörögnek Veran előtt.

Ilyen körülmények között fog nyilatkozni a birodalmi kancellár a külpolitikai helyzetről. A szerencsés te gyvertények lezajlása után könnyű dolga lesz a kancellárnak, mest hiszen az eddigi eredmények mindenkit meggyoztek arról Németországban, hogy a legfelsőbb hadvezetőség jó kezében van. A háború vége még nem látható, bar nem kételkedünk benne, hogy edanségeinket le fogjuk győzni. A háború

cél airól korai dolog lenne még beszélni. Remélhető, hogy a birodalmi gyűlés vitája bármily heves legyen is, nem fogja szem elől tévesztetni azt, hogy minden, ami a belső és külső politikában előfordult, csakis a háborúért, vagyis Németország jövőjéért történt.

Élelmiszerdrágaság Romániában.

— Orosz hajók kalózkodása a Fekete-tengeren. —

Zavarai tudósítás.

Bukarest, március 18.

Az egész sajtó az egyre növekvő élelmiszerdrágasággal foglalkozik és kifejezést ad azon aggodalmának, hogy a rettenetes krízist, amellyel szemben a kormány, bár mindent megtesz, mégis tehetetlen, a lakosság lázongása fogja követni.

Tegnap délután Mortun belügyminiszter elnöklete alatt tanácskozás volt, melyen a kormány tagjai, a rendőrprefektus, Bukarest polgarmestere és számos előkelő faktor vett részt.

Mortun belügyminiszter érthetetlennek és indokolatlannak minősítette az egész Romániában dúló leirhatatlan drágaságot. Ez a hallatlan drágaság — mondta — a lelkiismeretlen üzérkedők büne.

A tanácskozáson elhatározták, hogy a krízis gyors leküzdésének tanulmányozására külön bizottságot alakítanak.

Bukarest. Ma már kétségtelen bizonyossággal megállapítható, hogy az oroszok egészen kisajátították maguknak a Fekete-tengeri szabad kereskedelmi hajózást. A romániai, tengeri uton történő kivitel Törökországba immár teljesen az oroszok kénye-kedvétől függ, anélkül, hogy a román kormány ebben a fontos kérdésben a siker reményével intervenialhatna. Egyre újabb jelentések érkeznek arról, hogy a román kereskedelmi hajókat az orosz flotta elsülyeszti és áruit elkozza. Néhány nap előtt két román hajó elsülyesztéséről érkezett jelentés. Ezek a hajók babot és lisztet szállítottak Törökországba és a konstanzai kikötőből indultak utnak. Az orosz flotta egyik torpedója mintegy 5 mértföldnyire Várnától elsülyesztette el a román hajókat, miután legénységüket előzőleg elfogta.

Az orosz hajók garázdálkodásai miatt a román kereskedelmi hajók nem is mernek többé a Fekete-tengerre kifutni, úgy, hogy tengeri uton ugyazólván egészen megszakadt a közlekedés lehetősége Törökországgal, ami érzékenyen sújtja a román kiviteli kereskedelmet.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Többeknek „Tudnivaló az apróhirdetések-ről” cím alatt állandóan közöljük, hogy az apróhirdetések között minden szó 6 fillér, vastagabb betűkkel 12 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy aktív hadnagy leánya. Miatán nem vagyunk a nagyképűség barátai és nem feltétlen orakulumként tiszteljük az akadémia helyesírási szabályait, megmondhatjuk, hogy mondat közepén mindig így írjuk: „doktor ur” A nagy D és nagy

RUGGYANTABÉLYEGZŐ

SCHUBAUER J. ARAD, SALACZ-UTCA 3

U bizonyos bürokratikus vagy üzleti cifraság és nagyképeség, magánlevelezésben inkább bántó, mint helyenvaló. Egyéni dolog a „Maga” kérdése is. Mi következetesen kis-m-t írunk, de nem égbekiáltó pün a nagybetű sem. Természetes, hogy mi az előbbi helyességéről vagyunk meggyőződve, azért is írjuk úgy.

Tábori posta 60. Megkaptuk azt a Harctéri Kérémet, hogy az üresen maradt helyre arról írjunk: hogy vannak az aradi nők. Mert ugyebár ezt önök is tudják, hogy az a hely nem békehirdetésre van főtartva. Örülünk, hogy a harcoló aradiaknak ilyen jókedvük van. Nekünk bizony nincsen, amikor a legérdekesebb dolgok helyett fehérséget kell adnunk a lapban. De erről igazán nem mi tehetünk.

Sch. Helén Azt, amit levelében kér, nem teljesíthetjük. Annyi, az önénél sokkal súlyosabb és kétségbeesettebb eset van ma, hogy ha valamennyivel csak néhány sorban is foglalkoznánk, az egész lapot ezzel töltönnék meg. Azt, hogy a legszükségesebb toilett-cikkeket a lap utján kérje valaki, alig gondolhatja komolyan.

A. A. A versben semmi olyan kvalitás nincs, amely közlését kívánatosná tenné.

G. G. Csikszereda. H. József kereskedő Aradon nincs és nem is volt. H. Bela volt, de meghalt a háború folyamán.

Steckenpferd- liliumtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szappan ellen való elismert hatásánál fogva a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogeriákban, illatszerüzletekben stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (80 fillér egy tubus) kitűnő szőrnői kezek gondozására.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1916. évi március 19-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyarakkal.

A kis herceg.

Operette 3 felvonásban.

Este 7/8 órakor rendez helyarakkal

C. Bérlet.

C. Bérlet.

A falurossza.

Népszínmű 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

reklám a színházról.

Rudnyánszky Endre.

K. Deutsch Josefin
uj nőikalap divatterme
(Weitzer János-utca 11. szám, a főpostával szemben.)
Szíves tudomásra hozom a nagyérdemű

hölgyközönségnek, hogy újonnan nyit divattermemben a legújabb berlini és bécsi nyári

NŐIKALAP MODELLEK

a legnagyobb választékban már megérkeztek. Gyászkalapokban nagy rakár. Ala-

klások gyorsan, izlésesen és jutányosan eszközöztetnek. — Ugyen t kézilányok és tanulóleányok jó fizetéssel felvételnek.

Szíves párfogást kér

K. Deutsch Józsefné.

NYILTTER.*

WATERKUR
GIESSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

segítő-gyógyító-tényező
Korizsád, Harzontsod,
Frazzontsod stb.
Külföldön; mindig
tényező-berzál.

9331

Következő

ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSO

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Lőrinczy: Az óavegy falu, A. Madelung: A megbélyegezettek, Lázár I.: Ester, Herceg G.: Végig Szerbián, Irten: Hedda Gabler, Gubányi: Mukdeni sirok, Szomory: A pékné, Borsszem: Szapnel naptár, Lakatos L.: A bécsi táncosnő, A. Madelung: A sziv, Szabolcska: Háborus versek könyve, Szomory D.: A pékné, Bozsing T.: Rozmaring hercegnő, Drégely: Kisasszony férje, Kurt: A prazemsi repülő, Szemere: Apró regények, Pásztor Árpád: Vengerkák, Molnár: Egy hadifüvésztől emlékek, Gábor: Ciklámén, Mauissant: A porosz tiszát kívánsága, Ewers: Borzalmak könyve, Kálnoki: Újságíró iskola, Herczeg Ferenc: Új Idők 1915, Krudy: Pest 1915-ben, Lázár: A kékhajú Fantom, Csikszentmihályi: Minden csak álom.

Németben: G. Hermann: Heinrich Schön jun, Hessel: Der Kramladen des Glücks, Linnankoski: Das Lied von der gutroten Blume, Ganghofer: Die stählerne Mauer, Reise zur deutschen Front, Höcker O.: Die junge Excellenz, Zeromski: Der Rächer, Kohlenegg: Die Treppe, Hirschfeld: Die Belowsche Ecke, Rasmussen: Der kalte Eros, Balner: Feine Fäden, Gerstmann: Die Spionin, Brie A.: Lady Hamilton, Balletstrem: Die Dame im Mond, Wotho: Aus tiefer Not, Stern Detler: Konstantinopel, Dattler: Bulgaria, Braun, L.: Lebenssucher, Strindberg: Neue Waffen, Strobl K.: Der brennende Berg, Seeliger: Der gelbe Seelieb, Barch: Der Flieger.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
80 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 12 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba
is meglepő szép
ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona 60 fillér,
vagy füzetenként 40 fillér.

Legújabbak: Dienzl: Altatótdal, Zerko-
vitz: Lesz még egyszer ünep a vilá-
gon! . . . Stolz: Servus dal, Christine:
A hat kadett, Ötvös: Tyű de kutya jó
kedvem van, Anyos: Valahol a Tisza
partján, Havasesöt csapkod a szél, Edes anyám
soha féltsen, Szirmai: Mágnes Miska,
Bertha: Virág nyílt a fán . . . (Kisasszony fér-
jéből.) Molnár: Gyere vissza régi idő,
Zug a harang, Reményi: Háj fiúk, az élet
mégis csak szép, Bertha: Dal két rózsáról,
Pariagi: Uzsok felől fagyos szelelő . . .

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSO,

2821

könyv-, zenemű- és papir-
kereskedése Aradon.

Jó karban levő 6—7 hektoliteres
broos ohrdók
megvételre kerestetnek.

1581

Czím a kiadóban.

Berky Lilivel:

Vergődő szívek.

51

MEGHODITOTTUK
A VILAGOT!

UNDERWOOD
LATHATO IRASU
IROGEP

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11. (főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írásu amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és Edison-téle diktálógép,

„Procentó” kamatszámoló és több rendszerű számológép.

Üzenkellék

az összes rendszerű írószámoló- és sokszorosító-

géphez, csakis elsőrendű minőségben.

COPYNG OFFICE

írású és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

AMERIKAI IRODABUTOR.

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

HOSOK SÖRE

TAVASZI IDENYSOR

FOVAROSI SORFOZO R. T. KOBANYAN

Kapható nagyban és kicsinyben, hordókban és palaecokban KAUFMANN LAJOS ÉS TÁRSÁ főraktárosnál, Boros Beni-tér 21. szám. Telefon 844. szám. Poharankint friss esapolásban Mojzes Ferenc söresarnokában, Kötvös-utca 2. szám Kánya Géza Városi söresarnokában és Werkmeister János Fekete bárány vendéglőjében. 1408

„HUNNIA” női kalap szalon.

A nagyérdemű közgyűlés szives tudomására hozom, hogy a legújabb nyári eredeti berlini és bécsi modellek nagy választékban megérkeztek. Gyászkalapokba: állandó nagy raktár. Alakításokat eredeti modellek után a legjutányosabban készítik. Továbbra is szives partifogásukat kérve, vagyok teljes tisztelettel a „HUNNIA” női kalap szalon tulajdonosnője Arad, Forray-utca 3. szám.

Apró hirdetések.

ÜZLETEK.

Nagy vevőkörrel

élénk forgalmu vegyeskereskedés, lakással, betegség miatt átadó. Cím a kiadóhivatalban. 1522

Május 1-től

egy műterem a báró Bohus-palotában kiadó. Ertekezhetni a házgondnoksággal. 1438

Andrássy-tér 8.

száma házban egy kisebb üzlettel - különösen dohányüzletnek alkalmas - asonaira kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceget 22. szám.

INGATLAN.

Szentléányfalvi

uton 2 hold, két éves herés kert eladó. Mosóty István, Arad 1410

Edelspacher-uton 11. sz. ház eladó. 1897

Eladó

Kovácsin egy 5 hoidas szőlő, gyönyörű kilátással, kut kitűnő ivóvízzel, kolna, új prés, hordók, minden hozzávalóval, különösen a portmentes levegőért betegeknek igen ajánlatos. Bővebbet Csiky Gergely-utca 25., óv. Voigt Hermanné. 1499

KÜLÖNFÉLE.

Igás

szekérrel fuvarozást elfogad. Haszszinger-u. 6. Telefon 744. — Ugyanott egy teljesen új kerékpár eladó. 1224

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs gyógyszerés tyukszem tapassa. A legmeghívottabb tyukszem a tapasz párnapl használatára után levállk, a győtrő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 50 fillér, Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad.

Helaolt.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Iszadó, fényes, seiros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyaptra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezszappan és vegyészeti gyára Aradon. Tűs mellett ne használjuk. 12

Hehs Vasas oninabora.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések- és minden infectióból eredő megbetegedések ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2/40 kor. Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész. 12

Az „Aradi Kereskedők Köre” helyeszközlő osztálya.

Keresünk: helybéli elsőrendű fűszer- és csemege-üzlet részére ügyes irodistanót,

akik hasonló minőségben már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek.

Az Aradi Kereskedők Köre helyeszközlő osztály oss igazgatósága.

Az aradi chewra kadischa az általa fenntartott izraelita kórházba gondnokot keres,

aki egyben az élelmezést is ellátja. Az eredeti okmányokkal felzerelt pályázati kérvények 1916 évi április hó 5. napjáig az egyesület jegyzői hivatalában (Árpád-tér 5. sz.) betértesíthető, a hol a közelebbi feltételek a hivatalos időben mindenkor megtekinthetők. 1388 Az előkészít.

Meghívó.

Az Ingatlanforgalmi és Parcelázóbank Részvénytársaság Arad IV. évi rendes közgyűlését

felévi március hó 28-án délután 5 órakor az intézet helyiségében (Arad, Petőfi-utca 1. szám) fogja megtartani, melyre a tisztelt részvényeseket tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

- 1. Az alapszabályok 18. §-a értelmében a jegyzőkönyvvesztésnek kirendelése és két jegyzőkönyvhiutasításnak a közgyűlés általi megváltoztatása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1915. évi számadásmunkának előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség hováfő d tételeiről határozathozatal és az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Esetileges indítványok. Arad, 1916. évi március hó 10 én.

Az Igazgatóság.

A közgyűlésnek előterjesztendő igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentésnek, a mérleg-, veszteség- és nyereség-számla a t. részvényesek által nyolc nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében betekinthető. Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkértek, hogy az alapszabályok 18. §-a értelmében részvényüket felévi március hó 28-án délután 12 óráig az intézet pénztárában, vagy az Aradmegyei társasregisztráránál leltetményezni sziveskedjenek.

VAGYON. Mérleg-számla 1915. évről TERHER.

Table with financial data for the Arad Property and Parcelation Bank. It lists assets (Pénztár készlet, Föld- és házbirtokok, Váltótárca, Leltár, leírás, Előre fizetett kamatok és hátralékos bérek) and liabilities (Részvénytőke, Tartalékalap, Ingatlanokat terhelő bekebelezett kölcsönök, Hitelezések, Visszeszámított váltók, Előre felvett kamatok és bérjövödelmek, Nyereség). Totals are 1284926/74 for assets and 1284926/74 for liabilities.

Aradon, 1916. évi december hó 31-én.

Bing Hugó, s. k. ügyvezető-igazgató. Oppenheimer Rezső, s. k. főkönyvelő. AZ IGAZGATÓSÁG: Leopold Zsigmond, s. k. elnök. Deutsch Andor, s. k. igazgató. Fodor Gyula, s. k. igazgató. Fricz József, s. k. igazgató. Löbl Gyula, s. k. igazgató. Montag Mária, s. k. igazgató. Ritter Imre, s. k. igazgató. Verbes Mándor, s. k. igazgató.

Jelen „Mérleg-számlát” a fő- és mellékönyvekkel összehasonlítottuk és azt teljesen rendben levőnek és helyesnek találtuk. Arad, 1916. évi március hó 18-án.

Dr. Varjassy Lajos, s. k. felügy. biz. elnök. Éllás Izidor, s. k. felügy. biz. póttag. Schreyer Viktor, s. k. felügy. biz. póttag.

A felügyelő-bizottság jelentése. Tisztelet Közgyűlés! Van szerencsénk jelenteni, hogy törvény és alapszabályszerű kötelességünkhöz híven az intézet könyveit és értékeit, valamint általában az egész ügykezelést az év folyamán állandóan és rendszeresen átvizsáltuk s mindent teljesen rendben levőnek találtuk. Megvizsgáltuk továbbá az igazgatóság által előterjesztett 1915. évi „Mérleg-számlát” és „Veszteség- és nyereség-számlát” és azokat a könyvekkel és értékekkel összehasonlítás után helyesnek találtuk. Mindezek alapján hozzájárulunk az igazgatóság jelentéséhez, valamint a kimentetett 23399 korona 95 fillér tiszta nyereség hováforítására vonatkozó javaslatához. Vegül kérjük a tisztelt Közgyűlést, hogy jelentésünket tudomásul véve, a lefolyt évrre a felmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint nekünk, megadni méltóztatassék. Aradon, 1916. évi március hó 18-án. 1505

A felügyelő-bizottság:

Éllás Izidor, s. k. felügy. biz. póttag. Dr. Varjassy Lajos, s. k. felügy. biz. elnök. Schreyer Viktor, s. k. felügy. biz. póttag.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és peccsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf ügyvédnél Aradon, Deák Ferenc-utca 40. szám.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserejl; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos óras és ékszerész üzlete ARAD, Szabadság-tér. Telefon 964.

patkány- és egérintás

Matteine-féle új eljárás szerint. Patkány- és egérintéshez ajánlok patkány- és egérintő-fuz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintő-fuz bacillus ára:

- 1 kis adag 2-300 patkány kirtására 6 K.
1 nagy adag 3-600 patkány kirtására 12 K.

„Matteine” vegyészeti laboratorium Arad, Beros Beni-tér 1. szám. Telefon 10-45.

Hirdetmény.

Az 1916. évi március hónap 20-ik napjának d. u. 4 órájára egybehívott rendkívüli közgyűlés sorrendjére még kitűsöm: a tanácsnak a szír roquízálására vonatkozó javaslatát.

Arad, 1916. március 18. Kintzig János, a. k. főispán.

A Kronberger-féle erdőkezelőségnél Dézsnán alkalmazást nyerhet teljesen megbízható fiatal ember mint pénztárnok és irodista, lakás és 180 korona fizetéssel.

Ajánlatok Kronberger-féle erdőkezelőséghoz Dézsnán, vagy Hollander Ig. és fia céghoz Aradra küldendők.

Ke. 1076/1916. szám. Csődönkívüli kényszeregyezségi hirdetmény!

Az aradi kir. törvényszék részére közhírré tétetik, hogy a néh. Kriszpin József volt aradi zongora- és hangszerkereskedő hagyatékára a 4070/1915. M. E. sz. rendelet 7 ik §-a alapján a csődönkívüli kényszeregyezségi eljárás meg lett indítva.

Vagyonfelügyelőül dr. Zubor Imre aradi ügyvéd lett kirendelve.

A hitelezők felhivatnak, hogy követeléseiket 1916. évi április hó 18. napjáig a fenti rendelet 28. § ában megszabott módon jelentsek be, mert különben a rendelet 43. §. első bekezdése szerint őket szavazati jog nem illeti. Az egyezségi tárgyalás határonapjánul 1916. évi április hó 26. napjának d. e. 10 órája tiltetik ki az aradi kir. törvényszék 74. sz. szodájába.

Az eljárás megindításának joghatálya 1916. évi március hó 18. napján áll be.

Aradon, a kir. törvényszéknél 1916. évi március hó 18-án.

Helier, kir. tanácsbíró

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendeők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Viáha”-nak

Kiadóhivatalban levele van, kéri sürgősen átvenni „Hü barát.” 1541

„Állandó”

levele van a főpostán, kérem sürgősen átvenni. 1540

Katona uriember

tisztességes ismeretséget kötne intelligens uri nővel. Leveleket „Inkognitó” jellegre a kiadóhivatalba kér. 1510

Jómódu urinő

megismerkedne feltétlen uriemberrel, ki kellemes partnere lenne. Levelet pontos címmel kérek a kiadóhivatalba, jelezni, „Állandó partner” jellegre. 1534

Melyik

jobbmodu urinő kötne tisztességes ismeretséget diszkret katona uriemberrel. Leveleket „Titoktartó” jellegre a kiadóba kér. 1514

Ibolykosárral

nagyon meglepett. Sejtelmem sincs róla, hogy kinek köszönjem meg. Szeretném ha megmondaná, ezzel nagyobb örömet szerez. 1589

ALKALMAZÁST KERES.

Uri házhoz

jobb idős leány szobaleánynak ajánlkozik, fehérnemű, kézimunkában jártas. Cím a kiadóhivatalban. 1517

Elárusítónő,

ki a női divat szakmában több évi gyakorlattal bír, azonnali belépésre alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1527

Fehérnemű és harisnya

javítást vállal házon kívül Blenossy Vencelné Közép-u. 22. 1493

Jóházból való leány

gyermek mellé uri házhoz ajánlkozik. Címeket a kiadóba kér. 1506

Egy középkorú nő

jó bizonyítványokkal, urasági házhoz helyben vagy pusztára, mint szakácsnő ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 1461

ALKALMAZÁST NYER.

Megbízható

ügyes flu, gyakornoknak azonnal felvétetik. Weininger Zsigmond fatereskedőnél. 1520

Gépkészítésben

jártas egyént délelőttre keres: Tejesarnok, Karolina-u. 7. 1538

Mellékfoglalkozásként

keresek egy nyugdíjas hivatalnokot, vagy más foglalkozással bíró egyént, ki a szállómunkálatot és pincegazdaságot fölügyezni és vezetni tudja. Magyar, német, román nyelv kötelező. Jelentkezni lehet Fábrián-utca 5/a., délután 2-4-ig. 1529

3 ügyes

kőfaragósegéd, kik a sírkörmunkához értenek, azonnal és állandó foglalkozást nyerhetnek. Lesimó János, kőfaragó mester, Vinga. 1530

Vaskereskedő segéd

állandó alkalmazást nyer nagyobb üzletben. Ajánlatok Arad, postafiók 56. küldendők. 1456

Jó bizonyítványokkal

rendelkező tisztességes fiatal nő szakácsnőnek kerestetik. Cím a kiadóban. 1478

Kereskedő segéd

alkalmazást nyer azonnal, vagy április 1-re divat, rőfős és rövid-áru üzletben. Bővebbet Angele Mátyás, Szabadság-tér 16. 1472

Megbízható

hadmentes másodgépészt ki a Diesel motor kezelésében is jártas azonnal felveszünk. Szt. György Söröződe R. T. Lippa. 1487

Intelligens

fiatal, szorgalmas, megbízható, óvadékkal rendelkező nős bank-szolga kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 1440

KIADÓ LAKÁS.

Különbejáratu,

kényelmesen butorozott tiszta szoba kiadó. Batthyány-utca 4., balra, ajtó 9. 1518

Utcai

butorozott szoba előszobával, azonnal kiadó. Rákóczi-u. 5., I. em. 1519

Kiadó

május hó 1-től külön álló ház kerttel Lipót-u. 5. sz. alatt. Érkezhetni Almási T. Pál polgári iskolai igazgatóval. 1524

Izlósezen

berendezett különbejáratu hónapos butorozott szoba, villanyvilágítás és kapukulesesal, katonatisztnek is igen alkalmas, azonnal kiadó. Óvár-utca 7. alatt. 1521

Teljesen különálló

butorozott szoba 1-2 személy részére, azonnal kiadó. Révay-utca 5. szám. 1537

Első

emeleti 6 szobás modern lakás, május 1-re kiadó. Lakásnyilvántartási iroda, Deák Ferenc-u. 8. Díjazás csak bérbevétel esetén. 191

Bohus palotában

2 elegánsan butorozott szoba, fürdőszobával április 1-re kiadó. Bővebbet Forray-utca 3. Harisnyabazár. 1535

Három utcai,

4 udvari szobából álló lakás Andrassy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Osinosan butorozott

különbejáratu utcai szoba azonnalra kiadó Koszoru-utca 4. szám. 1441

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Modern

háromszobás lakás május 1-re kiadó Kassa-utca 6-7. szám alatt. 1455

3 szoba

fürdőszobával, május 1-re és műhelynek vagy raktárnak alkalmas helyiség azonnalra kiadó Lovardautca 1., Attila-tér sarok. 1003

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Egy 5 szobás

II. em. modern lakás, minden mellékhelyiségekkel, Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél. 844

2 szobás utcai lakás

elő- és fürdőszobával, villanyvilágítással, május 1-re kiadó. Darányi János-utca 4. 965

LAKÁST KERESNEK.

Különbejáratu

butorozott utcai szobát keresek. Ajánlatot „S. A.” címen kérek. 1532

Boros Beni-téren,

vagy közelében egy butorozott szobát, fürdőszobával, április elsejére keresek. Cím a kiadóhivatalban. 1512

Hajlandó vagyok

a központban, földszinten vagy I-ső emeleten 2-3 szobás modern lakást átvenni május 1-re. Tiszteletdíjjal honorálok. Címem a kiadóhivatalban. 1509

2 utcai

elegánsan butorozott szoba discret bejárattal, fürdőszoba használattal és egy 3 szobás lakás azonnalra kiadó. Ugyanott több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek alkalmas, azonnalra kiadó. Haszinger-utca 5. 5050

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy pár malomkő,

daradrésre, 46 coll átmérővel, használt de jó állapotban, megvételre kerestetik. Ajánlatok Vajda Zsigmond kunágotai gazdaságához, u. p. Magyar-Bánhegyesintézendők. 1513

Szappant

75 százalékkal kevesebbet fogyasztunk bevált John gőzmosógéppel. Előnyösen beszerezhető Kovács Soma és Társánál, Aradon. 1292

Modern, finom és olcsó

levélpapírost Pichlernél Szabadság-tér 1. kaphat. 611

Uj butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 913

„Eos”

színes és lack cipőtisztító 70 fillér. Geoha patent sámba párja 8 kor. Cipőtörszede, Andrassy-tér 22. 181

2 darab 10 hetes

angol kan sertés tenyésztésre eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1443

Száraz házi szappant,

bármily mennyiséget, megvételre keresek. Rostás Sándor, Kisjenő-Erdőhegy. 1445

Kékkövet

ólcsón pótol Cuprin permetezőszert. Beszerezhető Kovács Soma és Társánál, Arad. 1292

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleter Ignác, ruhakereskedő Arad, Szentpál-u. 12. szám. 229

Egy

használt jó karban levő hosszú zongora jutányos árban eladó. Cím a kiadóban. 1492

Uránia

tudományos folyóiratok megvételre kerestetnek. Kniszer I. és Társa, Dobó-u. 2. 1062

As Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak borosjenői és apátfalvai kertészetében a legjobb minőségű, fajtisza, erős példányu, alacsony és magas törzsű rózsafák, különböző gyümölcsfa csemeték és üveg-házi növények szállítása megkezdődött. Mérsékelt árak mellett megrendelések elfogadtnak ACSEV. külön birtok-kezelésnél ACSEV-palota, József főherceg-ut 22. szám. 1092

„Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság.”

Vagyon. **Mérleg-számla 1915. december hó 31-én.** Teher.

	Korona	l	Korona	l		Korona	l	Korona	l
Telek és épület számla			451219	38	Részvénytőke számla			576400	
Gép számla			169939	80	Tartalékalap számla			337834	
Malomberendezési számla...			166741	76	Nyereség tartalékalap számla			60000	
Villanyvilágítási számla ...			4000		Tartalékalap kétes követelésekre			30000	
Tűzbiztosítási számla... ..					Értékesítési tartalékalap				
az érvényben levő kötvények értéke ...			40169	53	számla	500000			
Értékpapír számla			125294	70	hosszra új beszállásért... ..	53147	26		
Orlemény és buza számla ...			227983	69		446852	74		
Pénztár számla			52152	45	hosszra új beszállásért... ..	153147	26	600000	
Adósok számla			133289	35	Tisztviselő nyugdíjalap számla			99043	11
Szén számla... ..			4620		Munkássegélyzőalap számla ...			627	10
Zsák számla... ..			209835	93	Osztalék számla			1108	
Óvadék számla értékpapírral ...			64096		Elfogadványok számla			1512000	
Váltó óvadék számla... ..			120886	17	Hitelezők számla... ..			1475996	09
					Óvadék számla			64096	
					Váltó óvadék számla... ..			120886	17
					Veszteség és nyereség számla				
					1914. évi nyereség elővitel...	29239	96		
					ez évi tiszta nyereség ...	114462	33	143702	29
			502169	276					
								502169	276

Arad, 1915. december hó 31-én.

Tenner Lajos, s. k.
vezérigazgató.

Leipniker Adolf, s. k.
igazg. titkár.

Könyvelő:
Friedmann Béla, s. k.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Kintzig János, s. k.
elnök.

Fuchs Ignácz, s. k.

Gutzjahr Mihály, s. k.

Kintzig Géza, s. k.

Báró dr. Neuman Károly, s. k.

Báró Neuman Alfréd, s. k.

Walder Gyula, s. k.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel tételtől-tételre megvizsgáltuk és mindent rendben találtunk.

Arad, 1916. március hó 16-án.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Csiky Ödön, s. k.
I. biz. tag.

Lacza Endre, s. k.
elnök.

Fuchs Arnold, s. k.
I. biz. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy az Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság ügykezelését és könyvelését törvényes feladatunknak és ellenőrzési kötelességünknek megfelelően a múlt év folyamán több ízben megvizsgáltuk és mindenkor a legnagyobb rendet és pontosságot tapasztaltuk.

Az igazgatóság által előterjesztett 1915. évi zárszámadást a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a tényleges készlettel teljesen megegyezőnek találtuk és jelentjük, hogy a mérleg a kereskedelmi törvény és a társasági alapszabályok rendelkezései szerint készült el.

Mindezeknél fogva hozzájárulunk az igazgatóságnak a kimutatott 114462 korona 33 fillér lefolyt évi tiszta haszon, ugyszintén a 29239 korona 96 fillér 1914. évi nyereség áthozat hovatartozása iránti előterjesztéséhez.

Jelentjük, hogy Walder Béla ur, ki a háboru kezdete óta a harctéren teljesít szolgálatot, a zárszámadásokat, valamint jelentésünket nem írhatta alá.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy úgy az igazgatóságnak, mint nekünk a szokásos felmentvényt megadni méltóztassék és maradunk

Arad, 1916. március hó 16-án

teljes tisztelettel:

Dr. Csiky Ödön, s. k.
I. biz. tag.

Lacza Endre, s. k.
elnök.

Fuchs Arnold, s. k.
I. biz. tag.